

MICHAILAS BULGAKOVAS

(1881-1940)

DON KICHOTAS

Keturių veiksmų, devynių paveikslų pjesė
pagal M. de Servantesą

Vertimą redagavo

A. Žirgulis

VEIKĖJAI

Alonso Kichano, kitaip – Don Kichotas iš La Mančos

Antonija, jo dukterėčia

Šeimininkė (Don Kichoto)

Sanča Pansa, Don Kichoto ginklanešys

Peres, kaimo kunigas, licenciatas

Nikolas, kaimo kirpėjas

Aldonesa Lorenzo, kaimo mergina, kitaip – Dulsinėja iš Toboso

Sansonas Karasko, bakalauras

Palonekas Kairiarankis, smuklininkas

Maritornė, smuklės tarnaitė

Mulų varovas

Tenorio Ernandes, Paloneko nakvynininkas

Pedro Martines, Paloneko nakvynininkas

Tarnas (Martineso)

Hercogas

Hercogienė

Dvasininkas (Hercogo)

Mažordomas (Hercogo)

Daktaras Aguera

Donja Rodriges

Pažas (Hercogo)

Kiaulių augintojas

Moteris

Pirmasis senis, antrasis senis, pirmasis vienuolis, antrasis vienuolis, pirmasis tarnas, antrasis tarnas, arklių varovai, hercogo svita.

Veiksmas vyksta Ispanijoje, pačiame XVI amžiaus gale.

PIRMASIS VEIKSMAS**PIRMASIS PAVEIKSLAS**

Vasaros vakaras. Don Kichoto namų kiemas su arklide, šuliniu, suoleliu ir dvejais varteliais; vieni – užpakaliniame plane, į kelio pusę, kiti – iš šono, į kaimą.

Don Kichoto namų vidus. Don Kichoto kambaryje – didelė lova su užuolaida, krėslas, stalas, seni riterių ginklai ir daugybė knygų.

Į kiemą įeina Nikolas su kirpėjo reikmenimis.

NIKOLAS. Senjora šeimininke!.. Nėra jos? (*Prieina prie namų, beldžia*) Senjore Kichano, galima įeiti? Senjore Kichano?.. Matyt, nieko nėra. (*Įeina į Don Kichoto kambarį*) Senjora dukterėčia!.. Kurgi jie visi dingę?.. O pakvietė kirpti! Na ką gi, galiu palaukti, niekur neskubu. (*Deda ant stalo kirpėjo dubenėlį. Susidomi riterių ginklais*) Sakykit, kokie čia daiktai! Iš kur jis visa tai ištraukė? A, žinau, šituos šarvus atsinešė iš palėpės. Keistuolis! (*Atsisėda, paima nuo stalo knygą, skaito*) Rite-rys-tės veid-ro-dis. Hm... Taip žavėtis tais riteriais – tiesiog nesuprantama!..

DON KICHOTAS. (*Už scenos*) Bernardo dėl Karpio! Bernardo del Karpio!

NIKOLAS. Rodos, jo balsas? Jo! Jis eina! (*Iškiša galvą pro langą*)

DON KICHOTAS. (*Už scenos*) Didysis Bernardo del Karpio pasmaugė Rosenvalyje apkerėtą Rolandą.

NIKOLAS. (*Lange*) Ką gi jis čia tauškia?

DON KICHOTAS. (*Įeina pro užpakalinius vartelius su knyga vienoje rankoje, su kardu kitoje*) Ak, jeigu man, riteriui Don Kichotui iš La Mančos, pagaliau tektų susitikti su tuo, kurio aš ieškau – tai būtų bausmė už mano mirštamąs nuodėmes arba atpildas už gerą, kurį savo gyvenime esu padaręs! Ak!

NIKOLAS. Kokiam Don Kichotui? Ėhė, atrodo, kad jam kažkas negerai!

DON KICHOTAS. Jei man tektų susitikti su savo priešu – milžinu Brandaburbaranu gyvatės oda!..

NIKOLAS. Brandabar... Mūsų idalgas visai iš galvos išsikraustė.

DON KICHOTAS. Aš pasekčiau Bernardo pavyzdžiu. Iškėlęs milžiną pasmaugčiau ore! (*Meta knygą, kardą kapoja orą*)

NIKOLAS. Aukštasis dangau!.. (*DON KICHOTAS įeina į namus. NIKOLAS slepiasi už riterio šarvų*)

DON KICHOTAS. Čia kažkas yra? Kas čia?

NIKOLAS. Tai aš, mieliausias senjore Kichano, tai aš...

DON KICHOTAS. A, pagaliau likimas suteikė man laimę: suradau tave, mano mirtinas priešė! Eik čia, nesislėpk šešėlyje!

NIKOLAS. Susimildamas, senjore Kichano? Ką jūs kalbate? Koks aš jums priešas?

DON KICHOTAS. Neapsimesk! Tavo burtai – bejėgiai prieš mane. Aš pažįstu tave: tu – klastingasis burtininkas Fristonas!

NIKOLAS. Senjore Alonso, atsipeikėkit, maldauju jus! Įsižiūrėkit į mano veidą, aš ne burtininkas, aš kirpėjas, jūsų ištikimas bičiulis ir kūmas Nikolas.

DON KICHOTAS. Meluoji!

NIKOLAS. Susimildamas...

DON KICHOTAS. Stok į kovą su manim!

NIKOLAS. O, vargas man! Jis visai neklauso manęs! Senjore Alonso, atsipeikėkit! Prieš jus – krikščionis, o ne burtininkas! Padėkite savo baisųjį kardą, senjore.

DON KICHOTAS. Imk ginklus ir eik čia!

NIKOLAS. Angele sarge, gelbėk mane! (*Iššoka pro langą ir išbėga pro šoninius vartelius*)

DON KICHOTAS nurimsta, atsisėda, atsiverčia knygą. Už tvoros kažkas praeina, suskamba stygos ir žemas boas uždainuoja:

Kur tu esi, senjora mano,
Gal tau perniek mano skausmai?
Tu nejauti kančių, senjora,
O gal mane jau užmiršai?

ALDONESA. (*Įeina į kiemą su pintine rankoje*) Senjora šeimininke, a, senjora šeimininke!

DON KICHOTAS. Kieno čia balsas? Nejaugi burtininkas vėl suvedžioja mane? Tai ji!

ALDONSA. Senjora šeimininke, jūs namie? (*Palieka pintinę, palipa prie namo, beldžia*)

DON KICHOTAS. Tai ji beldžia? Ne, ne, tai mano šidis daužosi!

ALDONESA. (*Įeina*) Ak! Atleiskit, gerbiamasis senjore, aš nežinojau, kad jūs čia. Tai aš, Aldonsa Lorenzo. Jūsų šeimininkės nėra namie? Aš atnešiau sūdytos kiaulenos ir palikau žemai, virtuvėje.

DON KICHOTAS. Jūs atėjote laiku, senjora. Aš keliauju susitikti su Mamendranijos salos valdovu milžinu Karakuliambro. Aš, nugalėjęs jį, pasiūsiu tamstai, kad jis pultų ant kelių ir prašytų pasielgti su juo taip, kaip tamsta panorėsi.

ALDONESA. Ak, pone, ką jūs kalbate, apsaugok mus viešpatie!

DON KICHOTAS. Aš noriu, kad jis jums papasakotų, kaip su juo kovojo Don Kichotas iš La Mančos... Žinokite, žiaurioji, kad tas Don Kichotas štai čia prieš jus.

ALDONESA. Senjore Kichano, kam jūs atsiklaupėt?! Aš tiesiog nežinau, kas daryti...

DON KICHOTAS. Karakuliambro jums papasakos, kaip viskas įvyko. Štai, paklauskite! (*Ima knygą ir skaito*) „Vos tik rausvaskruostis Apolonas išdraikė žemėje savo auksinių plaukų gijas, o auksasostė Aurora pasikėlė iš savo pavydulingo vyro juolio...“

ALDONESA. Laukitės, senjore, prašau jus! Aš paprasta mergina, bet ir man netinka klausytis tokių kalbų...

DON KICHOTAS. *(Skaito)* „O tuo metu Don Belianis sėdo ant savo žirgo ir iškeliavo...“ *(Ima kardą)*

ALDONESA. Bėgsiu, pasakysiu šeimininkei... *(Tyliai dingsta)*

DON KICHOTAS. Belianio vardą aš pakeičiau Don Kichoto vardu. Don Kichotas išvyko susitikti pavojų ir kančių tik su viena mintimi apie jus, mano valdove, o Dulsinėja iš Toboso! *(Apsidairo)* Dingo! Užgeso šviesusis spindulys! Vadinas, mane buvo aplankęs regėjimas. Kam gi, kam tu suviliojusi palikai mane? Kas pagrobė tave? Ir vėl aš vienas, ir vėl tamsūs burtų šešėliai supa mane. Šalin! Aš nebijau jūsų!

Kapoja orą kardu, paskui nurimsta, ima knygą, sėdasi, skaito, kažką niurzga. Temsta – už tvoros tyliai paslaptینگai švilpia. Virš tvoros pasirodo Sančos Pansos galva. Sanča dar kartą sušvilpia ir paskui dingsta. Vesdamas už pavadžio savo pilkąjį asilą, apkrautą vynmaišiais ir ryšuliais, Sanča įeina į kiemą, pririša asilą, neramiai apsidairo, užlipa laiptais ir įeina į Don Kichoto kambarį, prieš tai dar kartą švilptelėjęs.

SANČA. Jūsų malonybe...

DON KICHOTAS. A! Tu vėl čia atsiradai, burtininke nenuorama! Na, dabar jau nebe paspruksi! Pasiduok!

SANČA. *(Atsiklaupęs)* Pasiduodu.

DON KICHOTAS. *(Jrėmęs kardą į Sančos kaktą)* Pagaliau tu mano valioje, niekingasis burtininke!

SANČA. Senjore! Prasikrapštykite sau akis, kol dar neišdūrėte jų man! Aš pasiduodu dukart, triskart pasiduodu! Pasiduodu galutinai, visiškai, kartą visam laikui. Įsižiūrėkite pagaliau į mane, nuodėmingąjį. Koks gi aš burtininkas po velnių? Aš – Sanča Pansa!

DON KICHOTAS. Kas tai? Balsas man pažįstamas. Tu nemeluoji? Iš tikrųjų tu – mano draugas?

SANČA. Aš, senjore, aš!

DON KICHOTAS. Tai kodėl tu nepadarei sutarto ženklų?

SANČA. Jūsų malonybe, aš triskart daviau ženklą, bet prakeiktasis burtininkas jums ausis užkišo. Aš švilpiau, senjore!

DON KICHOTAS. Juk tu tik per plauką buvai nuo mirties. Labai gerai, kad tu susiprotėjai pasiduoti. Tu pasielpėi, Sanča, kaip išminčius, kurs supranta, kad beviltiškoj padėty ir drąsuolis saugo save geresniam atvejui.

SANČA. Aš tuoj susiprotėjau, kad reikia pasiduoti, kai tik jūs pradėjote švaistytis man apie akis su savo kardu, tebūnie jis prakeiktas.

DON KICHOTAS. Teisingai kalbi. Bet pasakyk, mano drauge, ar tu skaitei kur nors apie riterį, drąsesnį už mane?

SANČA. Ne, jūsų malonybe, neskaičiau, nes aš nemoku nei skaityti, nei rašyti.

DON KICHOTAS. Na, ką gi, sėsk ir mes galutinai susitarsim, kol nieko nėra namie. Ir taip, tu sutinki būti mano ginklanešiu ir lydėti mane, keliaujantį po pasaulį?

SANČA. Sutinku, senjore. Ir tikiuosi, kad jūs ištesėsite savo pažadą padaryti mane gubernatorium salos, kurią jūs rengiatės užkariauti.

DON KICHOTAS. Niekada neabejok, tuo, ką pasakė tau riteris. Kai kuriuos ginklanešius už jų ištikimą tarnybą riteriai skyrė net karalysčių valdovais. Ir aš tikiuosi užkariauti tokią karalystę pačiu trumpiausiu laiku. O kadangi man pačiam ji nereikalinga, tai aš ją tau padovanosiu. Tu būsi karalius, Sanča.

SANČA. Hm... Apie tai reikia dar labai gerai pagalvoti.

DON KICHOTAS. Kuo tu abejoji?

SANČA. Savo žmona, Chuana Terese. Aš abejoju, jūsų malonybe, ar pritiks jos galvai karališka karūna? Geriau tegu būna ji paprasta gubernatoriene. Ir tai, duok dieve, kad nors tam tiktų.

DON KICHOTAS. Visur pasitikėk apvaizdos valia, Sanča, o pats niekada nesizemink ir nelinkėk sau mažiau negu tu vertas esi.

SANČA. Vis dėlto karaliumi manęs nereikia daryti. Gubernatorius būti tai aš sutinku.

DON KICHOTAS. Puiku! Dėl visko susitarėm, pats laikas iškelti, kol nieko nėra.

SANČA. Taip, senjore, o tai jūsų šeimnininkė... atvirai sakant, tokia moteris... aš jos bijau kaip ugnies.

DON KICHOTAS. Padėk man šarvus užsidėti. (*SANČA padeda Don Kichotui užsidėti šarvus*) Žiūrėk, kokį šalną savo rankomis pasigaminau.

SANČA. Aš kiek abejoju, senjore, ar jis pakankamai tvirtas.

DON KICHOTAS. Ak, tu netikėli. Gerai, išmėginkim. Užsidėk jį, o aš kirsiu, kiek tik jėgos turiu. Ir tu pamatysi, ko jis vertas.

SANČA. Klausau, jūsų malonybe. (*Užsideda šalną. DON KICHOTAS ima kardą*) Palaukit, senjore! Aš nujaučiu kažką bloga. Geriau išmėginkim jį padėję ant stalo. (*Deda šalną ant stalo*)

DON KICHOTAS. Mane juokina tavo bailumas. Žiūrėk! (*Kerta kardą ir sudaužo šalną į šipulius*)

SANČA. Dėkoju tau, drauge, už tai, kad jame nebuvo mano galvos.

DON KICHOTAS. Ak, ak!.. Tai nepataisoma nelaimė! Be šalmo aš negaliu keliauti.

SANČA. Senjore, geriau keliaukite visa be šalmo negu su tokiu šalnu.

DON KICHOTAS. Kas man daryti? Ak, aš nelaimingas! Ak, Sanča, žiūrėk! (*Parodo j kirpėjo lėkštę*) Ne veltui sakoma, jei kam likimas uždaro vienas duris, tai bematant atsidaro kitos. O džiaugsme! Bailusis Fristonas išbėgdamas užmiršo savo šalną.

SANČA. Senjore, juk tai kirpėjo lėkštė, kaip mane gyvą matote.

DON KICHOTAS. Burtai apdūmė tau akis. Žiūrėk ir įsitikink! (*Užsideda dubenį ant galvos*) Tai saracėnų karaliaus Mambrino šalmas!

SANČA. Lėkštė barzdai skusti.

DON KICHOTAS. Apakėli!

SANČA. Kaip jums patinka, jūsų malonybe.

DON KICHOTAS. Na štai ir viskas parengta. Dabar jau tu nebepažįsti taikiojo idalgo Alonso Kichano, praminto Geruoju. Aš vadinuosi nauju vardu: Don Kichotu iš La Mančo.

SANČA. Klausau, jūsų malonybe!

DON KICHOTAS. Riteris be širdies damos panašus į medį be lapų. Aš sau dama išsirinkau gražiausiąją iš visų moterų pasaulyje, princesę Dulsinėją iš Toboso. Tu, tikriausiai, ją pažįsti Aldonsos Lorenzo vardu.

SANČA. Kaip nepažinsiu, senjore. Tik jūs be reikalo ją vadinate princese. Ji paprasta kaimo mergina. Meili mergina, senjore, o tvirta, kad net malonu žiūrėti. Viena ranka iš karto bet kurį riterį už barzdos gali ištraukti iš purvyno.

DON KICHOTAS. Nutilk, nepakenčiamas plepy! Nesvarbu, kad tavo akyse Dulsinėja ne kilminga dama, o paprasta mergina. Svarbu, kad man ji gražiausia, skaisčiausia ir puikiausia iš visų princesių. Ak, Sanča, aš ją myliu ir to pakanka, kad ji nustelbtų Dianą savo grožiu! Aš ją myliu, o tai reiškia, kad ji mano akyse balta kaip siegas, kad jos kakta – kaip Eliziejaus laukai, o antakiai – dangaus vaivorykštės! O, menkaproti ginklanešy! Poetas ir riteris myli ir apdainuoja ne tą, kuri su kūnu ir krauju, o tą, kurią sukūrė jo nuostabioji vaizduotė. Aš myliu ją tokią, kokią sapnuose matau. O, Sanča, aš myliu savo idealą! Supratai tu mane pagaliau, supratai? Arba tu nežinai žodžio idealas?

SANČA. Aš nežinau šito žodžio, bet jus supratau, senjore. Dabar aš matau, kad jūsų teisybė, o aš – asilas. Taip, jūsų teisybė, liūdnojo vaizdo riteri.

DON KICHOTAS. Kaip? Kaip tu pasakei?

SANČA. Aš pasakiau liūdnojo vaizdo riteri. Nepykite ant manęs, senjore.

DON KICHOTAS. Kodėl tu ištarei tokius žodžius?

SANČA. Žiūrėjau aš dabar į jus mėnulio šviesoje, o jūsų buvo toks liūdnas veidas, kokio dar neteko matyti. Galbūt jus išvargino mūšiai, o gal dėl to, kad jums trūksta keleto dantų dešinėje pusėje ir priešaky. Kas jums, senjore, juos išmušė?

DON KICHOTAS. Tai nesvarbu. Įdomu tai, kad staiga nušvitusi išmintis įdėjo į tavo lūpas tokius žodžius. Ir žinok, kad nuo šios valandos aš taip ir vadinsiuos. Ir savo akyse liepsiu atvaizduoti liūdną figūrą.

SANČA. Kam jums, senjore, be reikalo pinigus leisti? Užteks jums pakelti šalmą ir kiekvienas supras, kas prieš jį stovi.

DON KICHOTAS. Po tavo buka išvaizda, kaip aš matau, slepiasi aštrialiežuvis žmogus. Na ką gi, tegu būnu liūdnojo vaizdo riteris – aš su pasididžiavimu priimu tokį vardą. bet šitas liūdnasis riteris gimė tam, kad mūsų skurdųjų geležies amžių paverstų aukso amžiumi. Aš tasai, kuriam likimas lėmė pavojus ir nelaimės, bet taip pat ir didvyriškus žygius. Pirmyn, Sanča, prikelsime

garsiuosius Apvaliojo stalo riterius. Skriskim per pasaulį keršyti už skriaudas, padarytas stipriųjų ir žiauriųjų silpniesiems ir bejėgiams, kautis už išniekintą garbę, grąžinti pasauliui tai, ką jis negrąžinamai yra praradęs – teisingumą!

SANČA. Ak, senjore riteri! Gerai būtų, kad visa tai išsipildytų! Ne kartą man teko girdėti, kad žmonės, iškeliavę avių kirpti, grįžo patys nukirpti.

DON KICHOTAS. Savo patarlėmis nedrumsk man sielos. Aš nenoriu, kad abejonės mane kankintų. Paskubėk, Sanča, kol negrįžo namiškiai. (*Išeina į kiemą*) Dabar pamatysi tu mano žirgą, jis nė kiek ne blogesnis už Bucefalą, kuriuo jojo Aleksandras Makedonietis. (*Atidaro arklidės duris*) Aš pavadinsiu jį Rosinantu.

SANČA. (*Apžiūrėjęs Rosinantą*) Kas buvo tasai Makedonietis, senjore?

DON KICHOTAS. Apie jį aš tau papasakosiu kelyje. Paskubėkim. Bet, atleisk, kuo gi tu josi?

SANČA. Savo asiliuku, senjore.

DON KICHOTAS. Hm!.. man neteko skaityti, kad ginklanešiai jotų asilais...

SANČA. Stiprus, puikus asiliukas, jūsų malonybe...

DON KICHOTAS. Na, ką gi padarysi, jojam! Lik sveikas, mano gimtasis tamsusis kaime, lik sveikas! Pirmyn, Sanča! Mėnulis mums kelią šviečia ir iki ryto mes būsim toli toli! Pirmyn!

SANČA. Pirmyn!.. Na!.. (*Išjoja*)

UŽDANGA

ANTRASIS PAVEIKSLAS

Vasaros rytas. Kryžkelė. Iš vienos pusės miškas, iš kitos – laukas. Matyti vėjo malūno sparnas.

Jjoja DON KICHOTAS, SANČA ir sustoja.

DON KICHOTAS. Štai mes ir kryžkelę prijojom, Sanča. Aš įsitikinęs, kad čia mes semsim pilnomis rieškučiomis iš nuotykių ežero. (*Žiūri į tolį. SANČA nulipa nuo asilo ir pririša jį toliau nuo kelio*) Likimas mums palankus. Žiūrėk, žiūrėk ten, Sanča!

SANČA. Aš nieko nematau, senjore.

DON KICHOTAS. Negi tu apakai? Kodėl tu nepastebi? Prieš mus išsirikiavę klaikūs milžinai ilgiausiomis kaulėtomis rankomis.

SANČA. Susilimdamas, senjore, juk tai vėjo malūnai!

DON KICHOTAS. Kaip mažai tu išmanai apie riterių nuotykius! Tai piktieji burtininkai – milžinai ir aš tuoj stosi su jais į kovą. Aš išnaikinsiu šitą piktąją padermę. (*Malūnų sparnai ima judėti*) Jūs manęs neišgąsdinsit, nors turėtumėte rankų daugiau negu milžinas Briarijus! Nebėkit, niekšingieji padarai! Jus puola tik vienas riteris, bet jis vertingesnis už jus visus

SANČA. Atsipeikėkite, senjore, ką jūs norite daryti?

DON KICHOTAS. A, tave baimė apėmė! Na ką gi, lik čia po medžiais ir kalbėk maldas. Pirmyn, vardan gražiosios ir žiauriosios širdžių nukariautojos Dulsinėjos! (*Paspaudžia pentiniais Rosinantą ir nujoja*)

SANČA. Senjore, sustokit! Senjore, kur jūs? (*Atsiklaupia*) Viešpatie, viešpatie, ką daro mano ponas? Dangiškosios galybės, jis puolė su ietimi ant sparnų! Senjore! Sustokit! Taip ir atsitiko, užkabino ir metė! Viešpatie, pasigailėk mūsų nuodėmingųjų!

Už scenos sunkus smūgis, į sceną įrieda kirpėjo lėkštė, paskui krinta ieties nuolaužas, o po to įvirsta DON KICHOTAS ir guli nejudėdamas.

SANČA. Taip aš ir žinojau. Duok dieve jam dangaus karalystę. Kaip greit baigėsi mūsų nuotyčiai!.. Ak, tik pagalvokit, vakar vakare išjojome gyvi ir sveiki, kupini geriausių vilčių, nespėjus nė išklaudyti iki galo pasakojimo apie nuostabųjį Aleksandro Makedoniečio arklį, kaip mano garbingasis senjoras su išlaužytais šonkauliais nuskrido į aną pasaulį! Ech, ech, ech!..

Nusiima nuo asilo vynmaišį, sėda greta Don Kichoto, geria vyną.

SANČA. Kaip aš pargabensiu jį namo? Teks persverti jį skersai balno... O skersai kokio balno? (*Žiūri į tolį*) Vargšas arklis, guli kaip pelų maišas. Teks guldyti ant asilo. Vargšas mano bičiuli, tau dar niekad neteko nešti tokios apgailėtinos naštos!

DON KICHOTAS suvaitoja.

SANČA. Kas čia vaitoja? Mano ponas vaitoti negali, jis miręs. Ar tik ne aš pats iš sielvarto suvaitojau. (*Geria vyną*)

DON KICHOTAS. (*Silpnai*) Sanča...

SANČA. Ką aš girdžiu? Jūs gyvas, senjore?

DON KICHOTAS. Jei aš šneku, vadinasi – gyvas.

SANČA. Dėkokime dangui, senjore. O aš jau rengiausi užsiversti jus ant savo pilkojo, pargabenti į kaimą ir ten palaidoti su priderama jums pagarba, kurios jūs užsitarnavote. O pagalvojęs apie tai, ką man pasakys jūsų šeimininkė, aš visiškai nusiminiau. Gurkštelėkit! Ech, senjore, senjore, juk aš jus įspėjau, kad čia vėjo malūnai.

DON KICHOTAS. Niekada nekalbėk, ko nesupranti, Sanča. Žinok, kad ir ateityje mūsų laukia nuolatiniai kerėjimai ir visokie užbūrimai. Ir vis tas išminčius prakeiktasis. Fristonas! Vos tik spėjau įsmeigti ietį į ranką pirmajam milžinui, tuoj pavertė juos visus vėjo malūnais, kad atimtų iš manęs pergalės šlovę. Fristonai, Fristonai! Ar ilgai dar persekios mane tavo neapykanta ir pavydas? Atvesk mano žirgą.

SANČA. Pats Fristonas, senjore, nepajėgtų to padaryti, vargšas gyvulys guli kaip negyvas. Geriausia duoti jam pagulėti. Ir jei apvaizdos bus lemta, žirgas atsikels pats, o jei ne – tai mūsų rūpestis bus vienintelis: nulupti jam seną odą ir parduoti pirmame turguje. Ech, senjore!

DON KICHOTAS. Paduok mano ietį.

SANČA. Maža naudos dabar iš tos ieties, jūsų malonybe. (*Paduoda ieties nuolaužas*)

DON KICHOTAS. Ak, tai nuostolis rimtas! Ką gali daryti riteris be ieties? Pagaliau dėl to nesisielosim. Juk tu skaitei, žinoma...

SANČA. Ak, senjore, juk aš jums jau sakiau!..

DON KICHOTAS. Taip taip, tu negalėjai skaityti.

SANČA. Negalėjau, senjore, negalėjau.

DON KICHOTAS. Na tai aš tau pasakysiu, kad drąsusis riteris Don Diego Peres de Vargas, sutrumpinęs kovoje kardą, išsilaužė storą ąžuolo šaką ir tą pačią dieną priklojo tiek maurų, kad jų nūnai gulėjo kaip malkos kieme.

SANČA. Kuo jis vardu, pone?

DON KICHOTAS. Don Diego Peres de Vargas. Atnešk man šaką, tik storesnę, Sanča.

SANČA. Klausau, senjore. *(Išeina ir grįžta su stora šaka, pritvirtina prie jos ieties smaigalį)* Štai jums nauja ietis. Linkiu priguldyti maurų ne mažiau kaip tas... ek, išslydo iš atminties... o vardas gražus!

DON KICHOTAS. Don Diego Peres de Vargas. Bet jis ne vienas, Sanča, mušė maurus. Šaunusis Rodrigo iš Narvaros, Antekero tvirtovės alkadas, paėmė į nelaisvę senjorą maurą Abindarsesą kaip tik tuo metu, kai jis suriko savo baisųjį kovos šūkį – „La ila illa lla!“

SANČA. Jus visai perkreipė į vieną šoną, senjore.

DON KICHOTAS. Tikra tiesa, mano drauge, baisiausi skausmai mane kankina ir tik dėl to aš nesiskundžiu, kad riteriams uždrausta tai daryti.

SANČA. Jei jums uždrausta, nieko nepadarysi, kentėkite. Apie save galiu pasakyti, pone, kad aš imsiu vaitoti ir skųstis, jei man atsitiks kas nors panašaus. O galbūt tas uždraudimas skųstis taikomas ir ginklanešiams’?

DON KICHOTAS. Ne, ordino nuostatuose šituo klausimu apie ginklanešius nėra nė žodžio.

SANČA. Labai džiaugiuos.

DON KICHOTAS. Palauk, palauk! Aš matau dulkes kelyje. Taip, ši vieta nuotykiams nepamainoma. Bet aš turiu tave įspėti, Sanča: pažabok savo įgimtą siautulingumą, nesugriebk kardo, nors ir didžiausiame pavojuje aš būčiau, nebent tada, jei mane užpultų tavo luomo žmonės.

SANČA. Dar kartą jums nereikės sakyti, senjore.

DON KICHOTAS. Žiūrėk ten! Aš neapsirikau. Tu matai, eina dvi juodos žmogystos us kaukėmis, o ten, toliau už jų – karieta. Viskas aišku: šitie du tai burtininkai, o karietoje – jų pagrobta princesė.

SANČA. Aš patariu jums gerai įsižiūrėti, senjore. Šitie du juodais drabužiais – vienuoliai, iš paskos eina jų tarnai, o burtininkų jokių nėra.

DON KICHOTAS. Tu trumparegis arba visai aklas!

SANČA. Jūsų malonybe, čia gali baigtis liūdniau negu su vėjo malūnais.

DON KICHOTAS. Netrukdyk man! Tavo pareiga sekti mūšį, o vėliau pasiimti gautąjį grobį, kuris mums atiteks. (*Jeina du vienuoliai*) Stokit, juodieji šėtonai! (*SANČA slepiasi už medžių*) Stokit! Aš reikalauju, kad jūs tuoj grąžintumėt laisvę šitai damai karietoje! Apgaule jūs įviliojote nelaimingąją nelaisvę.

PIRMASIS VIENUOLIS. Ką jūs kalbate? Mes nieko nesuprantame, pone... Kokia dama? Mes – taikingi benediktinai, keliaujame savo keliu ir su šita karieta nieko bendro neturime. Ji ir pasuko visai kitu keliu.

DON KICHOTAS. Aš netikiu jūsų melagingais žodžiais.

PIRMASIS VIENUOLIS. Pone, jūs labai klystate.

DON KICHOTAS. Tylėti!

SANČA. (*Už medžio*) Tylėti!

DON KICHOTAS. Tuoj jūs patirsite mano kardo jėgą, klatingieji! (*Išsitraukia kardą*)

PIRMASIS VIENUOLIS. Gelbėkit! Tarnai! Į pagalbą! Plėšikai užpuolė! (*Pabėga*)

ANTRASIS VIENUOLIS. Gelbėkite!

DON KICHOTAS. (*Vydamasis Pirmąjį vienuolį*) Sustok, bjaurusis išpera. Tu mano, tu nugalėtas!

SANČA. (*Skardžiai sušvilpia, iššoka iš už medžio, puola antrąjį vienuolį*) La ila illa lla! Tu nugalėtas, tu mano!

ANTRASIS VIENUOLIS. (*Puldamas ant kelių*) O, apsaugok mane, dangau!

SANČA. Nusivilk drabužius, prakeiktasis Peres de Vargas! (*Nuplėšia vienuoliui skrybėlę ir kaukę*)

ANTRASIS VIENUOLIS. Imkite viską, tik palikite gyvybę. (*Atiduoda drabužius Sančiai. Tuo metu įbėga du tarnai*) Apginkite manen. (*Išbėga*)

PIRMASIS TARNAS. Ką gi tu čia darai, prakeiktasis pakelės plėšike?

ANTRASIS TARNAS. Plėšikas!

SANČA. Na na na, atsitraukite nuo manęs, gerieji žmonės, tai jūsų neliečia. Grobis mano ir baigtas reikalas. Mes nugalėjom burtininkus, o ne jūs.

ANTRASIS TARNAS. Ak tu, įžūlus valkata!

PIRMASIS TARNAS. Mušk jį! (*Tarnai su lazdomis puola Sančą*)

SANČA. Pasiutot jūs ar ką? Senjore, gelbėk! Atima grobį iš jūsų ginklanešio!

PIRMASIS TARNAS. Ak tu, apgavike!

ANTRASIS TARNAS. Še tau! (*Įsikimba į Sančos barzdą. Tarnai negailestingai muša Sančą*)

SANČA. Senjore!.. Senjore!.. Senjore!.. La ila lla... (*Krinta ir guli nejudėdamas*)

ANTRASIS TARNAS. Žinosi, kaip praeivius nurenginėti. (*Tarnai išbėga su vienuolio drabužiais*)

DON KICHOTAS. (*Įbėga*) Pabėgo niekingasis, kaip suskis per laukus!.. Kas tau? Dieve, juk jis miręs!.. Kas man dabar daryti?..

SANČA. Och!..

DON KICHOTAS. Tu gyvas?

SANČA. Jeigu aš šneku, velnias mane rautų, tai turbūt aš gyvas... Ir jeigu aš dar kartą!..

DON KICHOTAS. Ak, prakeikta atmintis! Jei aš, prieš išjodamas, nebūčiau užmiršęs prirengti buteliuką Fjerabroso balzamo, jokios žaizdos mudviem nebūtų baisios.

SANČA. O koks tai balzamas, senjore?

DON KICHOTAS. Tai stebuklongi vaistai, Sanča. Jei tu kada nors pamatysi, kad kovoje mane perkirto pusiau – o tai neretai atsitinka keliaujantiems riteriams, – nenustok vilties. Paimk abi puses, sudėk jas, tik, žinoma, kuo tvarkingiau, ir duok man pora gurkšnių to balzamo. Tu pamatysi, kad aš tą pačią akimirką atsistosiu ant kojų, pasidarysiu sveikas ir šviežias kaip obuolys. Štai kokie tie vaistai, Sanča.

SANČA. Jūsų malonybe, aš nenoriu būti gubernatorium saloje, kurią man kilniaširdiškai pažadėjote. Aprūpinkite mane receptu šito balzamo.

DON KICHOTAS. Nesirūpinkite, mano drauge, aš tau atidengsiu dar nuostabesnių paslapčių ir visam gyvenimui apdovanosiu tave malonėmis.

SANČA. Tokiu atveju, aš laimingas, senjore, kad išjojau su jumis. Atrodo, kad net mano skausmas mažėja. (*Atneša ryšulį, išima maisto*) Metas jau būtų užkąsti, senjore. Deja, jūs, tikriausiai, nevalgysit mano paprasto maisto.

DON KICHOTAS. Tu klaidingai įsivaizduoji riterius, mano drauge. Riteriai gerai valgė tikrai iškilminguose pokyliuose, surengtuose jų garbei. O šiokiadieniais, tai yra, keliaudami, jie maitinosi tuo, kas pakliuvo, o dažniausia – deja! – gėlių kvapais ir svajonėmis.

SANČA. Gėlių aš neturiu, pone, turiu duonos, česnako, sūrio ir gilių. O mano svajonė dabar tik viena: gauti receptą jūsų balzamo. Valgykite, jūsų malonybe.

DON KICHOTAS. Sėsk ir tu, ko tu stovi, mano drauge. Apie ką tu susimąstei?

SANČA. Aš galvoju apie tai, kaipgi jūs, riteris, valgote mano paprastą maistą.

DON KICHOTAS. O aš galvoju apie ką kita. Štai tu pasakei: mano maistą. Aš galvoju apie tą amžių, kai dar nebuvo šitų žodžių: mano, tavo; kai žmonės, taikingai susėdę, štai taip, kaip mudu žolėje, dosniai dalinosi viskuo, ką jiems suteikdavo geradarė nieko negailinti gamta. Ir ką gi pagaliau žmonės, ganydami savo bandas, galėjo slėpti vienas nuo kito? Skaidrieji šaltiniai duodavo jiems vandens, o medžiai – vaisių. Nebuvo aukso, kuris pagimdė melą, apgaulę, pyktį, gobšumą. Ir nors aukso nebuvo, bet tas amžius, Sanča, vadinosi aukso amžiumi. Ir štai riterio keliautojo svajonė – kaip aš tau jau esu sakęs – vėl grąžinti tą spindintį amžių. Ak, Sanča, jei man likimas nebūtų lėmęs jaudinančios laimės tapti riteriu, aš norėčiau būti piemeniu. Aš vadinčiau Kichočiu, o tu – Pansinu, ir mes bastytumėmės po kalnus ir pievas, čia dainuodami romansus, čia dūsausdami džiaugsmo sklidina siela. Dieną nuo saulės kaitros saugotų mus vešlūs ažuolų lapai, o naktimis mums šviestų mirgančio žvaigždės. Ak, argi tu nesupranti, kad tik šitaip gyvendamas žmogus gali rasti tikrąją laimę, kad tai geriausia jo dalis?

SANČA. Jūs mokytas žmogus, senjore, ir žinote daug įdomių dalykų. O kai jūs imate pasakoti, jūsų galima klausyti ištisas valandas ausis ištempus. Bet pats įdomiausias – tai balzamas. Vis dėlto duokite šį receptą dabar. O vėliau, ko gero, per tuos nuotykius ir užmiršite...

DON KICHOTAS. O aš maniau, kad tu susimąstei apie aukso amžių. Pakentėk, kai tik prijosime kokią nors pastogę, aš parengsiu balzamą ir atidengsiu tau jo paslaptį. (*Tolumoje pasigirsta vyrų balsai, kažkas švilpauja dainelę*) Kas ten tokie?

SANČA. (*Įsižiūrėdamas*) Tai arklių varovai, senjore, iš Jangueso apylinkės. Šaunūs vyrukai, šitie janguesiečiai, ir tokie draugiški. Aš manau, kad jie iš mugės grįžta.

Tolumoje pasigirsta juokas.

DON KICHOTAS. Iš ko jie juokiasi?

SANČA. Ogi vienas jų sudavė jūsų Rosinantui. Jie juokiasi iš jo, senjore.

DON KICHOTAS. Ką tu pasakei? Akiplėša išdrįso užgauti riterio arklių. Prisiekiu, kad aš nenurimsiu, kol mes pamokysim šituos nenaudėlius.

SANČA. Susimildamas, pone, kaipgi mes juos pamokysim, kai jų mažiausiai dvylika žmonių, o mes tiktai du, teisingiau, pusanthro.

DON KICHOTAS. Tu užmiršai, kad aš vienas vertesnis už šimtą priešų. (*Jeina trejetas varovų*) Drąsiau, Sanča, pareikalauk iš jų pasiaiškinti.

SANČA. (*Pirmajam varovui*) Kodėl tu sudavei svetimam arkliui?

PIRMASIS VAROVAS. Kokiam arkliui?

SANČA. Neapsimesk kvailiu.

ANTRASIS VAROVAS. Ak, šitam, kur guli aukštyn kojomis? O mes manėme, kad tai ne arklys, bet griaučiai.

Jeina Ketvirtasis varovas.

DON KICHOTAS. Tu, niekše, drįsti juoktis iš garsiausiojo pasaulio riterio arklio!

SANČA. Taip, niekše, aš šaukiu tave atsakomybėn, išdrįsi?

ANTRASIS VAROVAS. Taip, išdrįsiu.

SANČA. Išdrįsi?

VAROVAI. Išdrįsim.

Jeina Penktasis varovas.

SANČA. Tai še tau! (*Duoda antausį Antrajam varovui*)

ANTRASIS VAROVAS. O štai tau gražos! (*Duoda antausį Sančiai*)

SANČA. Į pagalbą, senjore!

DON KICHOTAS. (*Sudavęs ietimi Trečiajam varovui*) Ginkis, niekingasis valkata!

TREČIASIS VAROVAS. Vyručiai, į pagalbą.

PIRMASIS VAROVAS. Vyrai, į pagalbą! Mūsiškius janguiečius muša!

Įbėga Šeštasis ir Septintasis varovai.

KETVIRTASIS VAROVAS. (*Sudavęs Sančai*) Čionai, broliukai! Mūsų janguiečius muša!

PENKTASIS VAROVAS. (*Sudavęs Don Kichotui*) Gelbėkite, vyručiai, saviškius!

ŠEŠTASIS VAROVAS. (*Puola Don Kichotą, atima iš jo ietį*) Nebijokime, vyrai!

SEPTINTASIS VAROVAS. (*Sudavęs Sančai*) Vyručiai, čionai! Mūsiškius muša!

Įbėga Aštuntasis varovas.

VAROVAI. (*Puola Don Kichotą, parmeta jį ant žemės*) Nepasiduokime, vyručiai! Muša Sančą

SANČA. (*Mėgindamas gintis*) Gelbėk, senjore, mus muša!

KETVIRTASIS VAROVAS. Ginkimės, vyrai, mus užpuolė!

VAROVAI mirtiniais smūgiais muša Sančą ir Don Kichotą. Įbėga Devintasis, Dešimtas ir Vienuoliktasis varovai, puola Sančą ir Don Kichotą.

SANČA. Gelbėkit!! Sakiau aš... sakiau aš... senjore...

DON KICHOTAS. (*Gargaliuodamas*) Niekingieji!.. Sanča, į pagalbą!

SANČA. Abindaraes... (*Nutyla*)

DVYLIKTASIS VAROVAS. (*Įbėga*) Nustokit, velniai, nustokit! Rado pramogą! Įkliūsim dėl jų! Žiūrėk, jau nebekvėpuoja!

PIRMASIS VAROVAS. Nustokit, velniai, nustokit!

ANTRASIS VAROVAS. Gana, velniai, gana!

VAROVAI. Nustokit, velniai, nustokit! Nustokit, nustokit, nustokit!

PIRMASIS VAROVAS. Gana, vyručiai! Tegu juos nelabasis, tuos mušeikas!

ANTRASIS IR TREČIASIS VAROVAI. Mes taip buvome išsigandę!..

ANTRASIS VAROVAS. Šitas kad duos man į ausį!

PIRMASIS VAROVAS. Velniai jų nematė! Dar įkliūsime dėl jų! Einam iš čia, vyručiai!

VAROVAI. Dumkim iš čia!

Visi varovai išeina. DON KICHOTAS ir SANČA nejudėdami lieka gulėti žolėje. Šalia jų stovi nuliūdęs asiliukas.

UŽDANGA

ANTRASIS VEIKSMAS**TREČIASIS PAVEIKSLAS**

Vasaros vakaras. Paloneko-Kairiarankio smuklė. Kiemas. Šulinys, antrajame plane vartai, atvira daržinė su kiauru stogu, du flygeliai. Pro vieno jų langus girdėti juokas ir stiklų skambėjimas, ten vakarienauja linksma kompanija nakvynininkų.

MARITORNĖ. *(Džiausto skalbinius ir niūniuoja)* Rasa jau krito, vakaras vėlyvas, guli vaikas pievoje negyvas. Kas jį nukovė, koks mūšis buvo? Jaunas vaikas tik dėl meilės žuvo.

MULŲ VAROVAS. Labas, gražuole!

MARITORNĖ. Ak! Kaip jums negėda taip gąsdinti žmones? Sveiki.

MULŲ VAROVAS. Sveika, Maritorne! Seniai tave bemačiau ir labai pasiilgau. Turiu pasakyti, kad tu nepaprastai išgražėjai.

MARITORNĖ. Ak, nejuokaukite!

MULŲ VAROVAS. Aš nejuokauju, brangioji Maritorne. Ateik čia, aš noriu tau kažką iš pasnibždėti.

MARITORNĖ. Kaip jums negėda!

MULŲ VAROVAS. Še tai tau! O iš kur tu žinai, ką noriu tau pasakyti?

MARTORNĖ. Nes žinau, apie ką šnibžda j ausį,.. *(Dainuoja)* Rasa jau krito, vakaras vėlyvas...

MULŲ VAROVAS. Tai klausyk... Šiandien aš ketinu nakvoti čia, pas jus... tai štai kas... kai visi sumigs, tu aplankyk mane.

MARITORNĖ. Matai, ką sugalvojo! Niekuomet! Apsaugok viešpatie! O kurgi tave patalpins šeimininkas?

MULŲ VAROVAS. Aš pasiprašysiu j daržinę.

PALONEKAS. *(Flygelyje)* Maritorne! Maritorne!

MARITORNĖ. Pasitrauk! Girdi, šeimininkas šaukia!

PALONEKAS. *(Pažvelgęs pro langą)* Maritorne! Kur ta nenaudėlė mergiotė?

MARITORNĖ. Ko jūs taip rėkajat? Aš čia, kurgi kitur aš būsiu?

PALOMEKAS. Ką tu ten veiki?

MARITORNĖ. O ką gi aš veiksiu? Matote, skalbinius džiaustau.

PALOMEKAS. Žinome mes tuos skalbinius! Tave iš akių paleisti negalima.

MULŲ VAROVAS. *(Išeidamas iš už skalbinių)* Gyvas, šeimininke! Sveiki, senjore Palomeke-Kairiaranki!

PALOMEKAS. Aha, štai kokie tie skalbiniai! Sakykite, susimildamas, kokia keista mergina, nespėji nususukti, tuoj ir prie vaikinų.

MULŲ VAROVAS. Ne, šeimininke, jūs be reikalo ją barate, ji gera mergina, aš ką tik įėjau į kiemą, nespėjau nė trijų žodžių tarti.

PALONEKAS. Yra visokių žodžių. Kartais trys žodžiai blogiau kaip visa kalba. Šita gražuolė visiems žinoma.

MARITORNĖ. Negana to, kad visokios šeimos nelaimės verčia mane tarnauti smuklėje už grašius...

PALONEKAS. Na na na, liaukis, nustok verkšlenti, dykaduone. (MARITORNĖ išeina) Tu pas mane?

MULŲ VAROVAS. Taip, noriu pernaktoti.

PALONEKAS. Viskas užimta, nėra nė vienos laisvos lovos... Nebent daržinėje? Nori į daržinę?

MULŲ VAROVAS. Tai vadinas žvaigždėtu dangum teks apsikloti? Juk stogas kiauras?

PALONEKAS. Ak, atleiskite, garbingasis senjore! Jei aš būčiau žinojęs, kad jūs teiksitės pas mus apsistoti, būčiau pastatęs jums rūmus su aukso stogu ir parūpinęs šilkinės antklodės. Nepatinka, nakvok lauke. Aš gi tavęs nekviečiau. Sakau, kad viskas užimta.

MULŲ VAROVAS. Na gerai, gerai, sutinku daržinėje.

PALONEKAS. Še gūnią! (*Išmeta pro langą gūnią*) Pasiklok, miegosi kaip pūkų pataluose, karališkai, visi pavydės.

MULŲ VAROVAS ima gūnią ir praeidamas pro Maritornę duoda kažkokius paslaptinius ženklus.

MARITORNĖ. (*Tyliai*) Ką jūs, ką jūs? (*Niūniuoja*) Kas jį nukovė, koks čia mūšis buvo? Jaunas vaikas tik dėl meilės žuvo!

ERNANDES. (*Flygelio lange*) Ei, šeimininke, duokite dar mums vyno!

PALONEKAS. Tučtuojau, senjorai! (*Nubėga į flygelį su vynmaišiu, paskui grįžta atgal į savo kambarį. Flygelyje juokas, suskamba stygos*)

ERNANDES. (*Flygelyje dainuoja*) Ak, markize Mantujieti, Mantujieti, Mantujieti, mano dėde giminieti.

Pro vartus įeina SANČA. Ant asilo vos gyvas DON KICHOTAS. Iš paskos – raišas Rosinantas, apkrautas sudaužytais šarvais, savo darbo ietimis. Sančos galva aprišta, paaky mėlynė, pusė barzdos nurauta.

SANČA. Dėkokime dangui, pagaliau atsikrapštėme iki nakvynės namų. Ok!.. (*Atsisėda ant šulinio krašto*) Ei, mergele! Ateik čia!

MARITORNĖ. O ta ta! Šitokių pas mane tai dar nebuvo!

SANČA. (*Don Kichotui*) Prabuskite, senjore, atvykome į nakvynės namus!

DON KICHOTAS. Ką?

SANČA. Laikykitės žvaliau, senjore, o tai jūs panašus į pelų maišą. Atvykome į nakvynės namus.

DON KICHOTAS. Ką tu kalbi, Sanča?.. Mes atvykome į pilį. Palauk, tuoj išeis nykštukas, sutrimituos, nusileis pakeliamasis tiltas ir mes įžengsime...

SANČA. Kokie čia tiltai ir nykštukai, senjore? Atsipeikėkit!

Pasigirsta kiauliaganio ragas.

DON KICHOTAS. Mažatikis ginklanešy, girdi trimito garsus? Tai mus pasitinka! (*Tyliai dejuodamas nulipa nuo asilo*)

MARITORNĖ. Tai kokie juokingi!

DON KICHOTAS. (*Maritornei*) O, žavingoji senjora! Leiskite jums prisistatyti! Aš – keliaujantis riteris Don Kichotas iš La Mančos, žmonių pramintas liūdnojo vaizdo riteriu. Aš – tas riteris, kurio žygiai nustelbė Liepsnojančio Kalavijo riterio ir auksinio Mahometo stabo pagrobėjo Reinaldo iš Mantelbano žygius. Aš – jūsų nuolankus tarnas.

MARITORNĖ. Ak, labai jums dėkinga, kabalero. (Sančai) Jis taip maloniai ir taip gražiai kalba, bet taip keistai, kad ničnieko nesuprasi!

MULŲ VAROVAS. (*Žiūrėdamas iš daržinės*) O kas čia? Ar tik nesigretina prie Maritornės ta nusususi žiurkė?

MARITORNĖ. (*Sančai*) Sakyk, jis turbūt graikas?

SANČA. Graikas, graikas, tik paruošk mums nakvynę.

MARITORNĖ. Šeimininke! Šeimininke!

PALONEKAS. (*Pažvelgdamas pro langą*) Ko tau reikia?

MARITORNĖ. Priimkite nakvynininkus!

PALOMEKAS. (*Išsproginęs akis žiūri į Don Kichotą, paskui išeina*) Kuo galiu patarnauti?

DON KICHOTAS. Senjore kastelione, prieš jus – keliaujančiųjų ordino riteris ir jo ginklanešys.

PALONEKAS. Kaip jūs sakote? Ordino?

DON KICHOTAS. Mes būtume jums nepaprastai dėkingi, jei suteiktumėte mums prieglaudą savo pilyje.

PALONEKAS. Viskuo galiu jums pasitarnauti, senjore kabalero, išskyrus kambarį ir lovą, nes nėra nė vienos laisvos.

DON KICHOTAS. Mes pasitenkinam mažu, nes riterio poilsis – kova, puošmenys – ginklai, o guolis – kietosios uolos.

MULŲ VAROVAS. Matai, kaip išvedžioja, velniai jį griebtų!

PALOMEKAS. Na, jeigu šitaip, pone, tai geresnės vietos kaip mano daržinėje, jūs nerasite.

MULŲ VAROVAS. Kokio velnio, šeimininke, jūs gi man užleidote daržinę.

PALONEKAS. Ten ir trims vietos pakaks. (*Don Kichotui*) Kas gi jus taip apdorojo, pone?

SANČA. Tai jis nuo uolos nusirito.

MARITORNĖ. Nuo kokios gi uolos? Čia pas mus uolų visai nėra.

SANČA. Jei aš sakau, kad nuo uolos nusirito, vadinasi, kur nors uola yra.

PALONEKAS. (*Sančiai*) Gal ir tau kvoštelėjo į galvą nuo uolos kristi?

SANČA. Ak, ir man... tai yra aš nekritau... bet kai pamačiau, kad jis nukrito, pasijutau ir aš pats sudaužytas.

MARITORNĖ. Ak, šitaip atsitinka! Kartais ir aš sapnuoju, kad krentu, ir atbundu visa sudaužyta.

PALONEKAS. Žinome, ką tu sapnuoji, gali nepasakoti. Ei! (*Įbėga darbininkas*) Paimk arklį ir nuvesk į arklidę.

DON KICHOTAS. Aš labai prašau, senjore kastelione, gerai prižiūrėti šitą arklį, nes tai geriausias jojamasis arklys, koks tik kada yra buvęs pasaulyje.

MULŲ VAROVAS. Šitas? (*Ženkla is parodo Palomekui, kad Don Kichotas nepilno proto*)

DARBININKAS išveda asilą ir Rosinantą.

SANČA. (*Don Kichotui*) Jūsų malonybe, papasakotumėt jiems apie Makedonietį, o tai jie netiki jumis. Einam į daržinę. (*Nuveda Don Kichotą į daržinę. Visi išsiskirsto*) Kaip jūs manote, senjore, po kiek laiko mes vėl galėsime judinti kojas, aš jau nesakau – vaikščioti?

DON KICHOTAS. Sutinku, kad visu tuo, kas įvyko, be abejo, kaltas aš. Jokių būdu man nereikėjo kelti kardo prieš žmones ne riterių luomo. Jei dar kada nors mus užpuls gauja, tokia kaip šiandien, mes pasielgsim šitaip: aš net neprisiliesiu prie savo kardo, tu išsitrauk savąjį ir kapok juos be pasigailėjimo. Jei juos ims ginti riteriai, tik tada aš stosiu į kovą ir sugebėsiu apginti tave. Geras planas?

SANČA. Labai geras, jūsų malonybe, tegu perkūnas mane trenkia. Štai kas, senjore: aš – žmogus taikingas, ramus, nuolaidus, sukalbamas, geraširdis, tai pirma. Antra – aš neturiu kardo ir dėl to labai džiaugiuosi, o trečia, aš jo nepakelsiu nei prieš paprasto luomo žmogų, nei prieš bajorą, nei prieš valstietį, nei prieš riterį, nei prieš kiauliaganį, ožkaganį, velnią arba šėtoną!

DON KICHOTAS. Gaila, kad man skausmas kvapą gniaužia, o tai aš pamokyčiau tave kaip reikiant. Tik viena galiu pasakyti, kad su tokiu nuolaidumu tu gali būti tikrai piemeniu Pansinu, bet ne salos valdovu. Juk tau teks susidurti su priešais, o tam reikalinga drąsa. Nelaimingasis! Suprask, kad audros, tokios kaip šiandien, neperskiriamai surištos su mūsų vardu, o be jų jis nustotų viso savo žavumo.

SANČA. Pasakykit man tik viena, senjore: derlius, kaip kad surinkome šiandieną, ištisai kartosis, ar vis dėlto bus tarp jų koks nors protarpis? O tai, ko gero, porą tokių surinkę, trečiajam būsim nebetinkami.

DON KICHOTAS. Užmiršk mus ištikusias nelaimes, Sanča. Nėra atsiminimų, kurių nesunaikintų laikas, nėra skausmų, kurių neišgydytų mirtis. Tuoj mes pagaminsim Fjerabroso balzamo.

SANČA. (*Pagyvėja*) Kas bus reikalinga, sakykite, sakykite, pone! Ei, mergina! Mergina!

MARITORNĖ. Ko jums?

SANČA. Štai kas, balandėle, mes tuoj gaminsim balzamą...

MARITORNĖ. Kokį balzamą?

SANČA. Stebuklingą balzamą, širdele... Vieną žmogų, supranti, mūšyje perkirto pusiau. Ok!.. Davė sriūbtelėti balzamo, jis pakilo ir nuėjo mušti maurų!..

MARITORNĖ. Duokite man paragauti trupučiuką. Man taip širdį gelia, tartum katė nagais draskytų!

SANČA. Gerai, gerai, duosim. (*Don Kichotui*) Tai ko čia, senjore, reikės?

DON KICHOTAS. Paimkite didelį prikaistuvį...

SANČA. (*Martironei*) Girdi, prikaistuvį!..

MARTIRONĖ. Prikaistuvį.

DON KICHOTAS. Supilkit į jį penkias bonkas saldaus raudonojo vyno.

SANČA. (*Martironei*) Supranti?

MARTIRONĖ. Suprantu.

DON KICHOTAS. Rieškučias trinto česnako

SANČA. (*Maritornei*) Atmink – rieškučias česnako!

MULŲ VAROVAS. (*Jeina*) Kas gi iš to bus?

MARITORNĖ. Jie žino balzamą... balzamą gamins. Tokį balzamą... vieną, supranti, perkirto pusiau...

MULŲ VAROVAS. Aha, aha!

DON KICHOTAS. Ketvertą ar penketą šaukštų druskos, didelių.

SANČA. (*Maritornei*) Tu klausyk.

MULŲ VAROVAS. Aš atsiminsiu. Penkis šaukštus druskos. Teisingai.

MARITORNĖ. (*Atlenkdama pirštus*) Penkis.

DON KICHOTAS. Žiupsnelį raudonųjų pipirų... trintų ažuolo gilių saują, tris bonkas deginamosios alyvos, šaukštelį vitriolio.

MULŲ VAROVAS. Viskas teisinga. Aš tą balzamą žinau.

DON KICHOTAS. Viską gerai išmaišyti ir truputį paviriti.

MARITORNĖ. Supratau, tuoj padarysiu.

MULŲ VAROVAS. Aš tau padėsiu. Tai geras balzamas, jis net mulams pagelbėtų, o ypač nuo niežų.

MARITORNĖ, MULŲ VAROVAS ir SANČA išeina į virtuvę.

PALOMEKAS. (*Ateina į daržinę*) Gerbiamasis senjore, mano tarnaitė sakė, kad jūs žinote paslaptį visa gydančio balzamo. Aš laimingas, senjore, kad likimas atvedė jus po mano pastogę. Visa, kas reikalinga, aš jau išdaviau tarnaitėi. Aš tikiuosi, pone, kad jūs ir man duosite išmėginti tų vaistų. Pastaruoju metu mane labai kamuoja strėnų gėla. O aš iš savo pusės pasiruošęs jums patarnauti kuo geriausiai.

DON KICHOTAS. Aš su malonumu išpildysiu jūsų prašymą, senjore kastelione.

PALOMEKAS. Kaip peiliais raižo strėnas.

DARBININKAS. *(Su puodeliu)* Pone...

PALONEKAS. Tau ko reikia?

DARBININKAS. Balzamo noriu paprašyti. Didžiausias miežis ant akies.

PALOMEKAS. Na na na, nėra ko, nuo šito nemirsi!

DON KICHOTAS. Nevarykite jo, senjore kastelione, reikia pasigailėti ir jo. Aš mielai duosiu jam balzamo.

PALOMEKAS. Na, jeigu jūs toks kilniaširdis, senjore...

Jeina MARITORNÉ su prikaistuviu, SANČA, MULŲ VAROVAS ir DON MARTINESO TARNAS – visi su puodeliais rankose.

MARITORNÉ. Jau paruoštas, sere.

PALONEKAS. *(Martineso tarnui)* O tau ko?

TARNAS. Mano ponas, San Pedro Martinesas, išgirdęs apie balzamą, prašo parduoti jam vieną porciją.

PALOMEKAS. Ehe! *(Tarnui)* Mokėk du realus.

MARTINESO TARNAS. Prašau. Tik paties stipriojo. *(Duoda Palomekui pinigų)*

MARITORNÉ. Niekas geriau nebūtų išviręs, senjore.

DON KICHOTAS. *(Ištiesia rankas viršum prikaistuvio ir ima šnibždėti kažkokius užkeikimus. PALOMEKAS, MARTINESO TARNAS ir MULŲ VALDOVAS nusiima kepures)* Dabar galima gerti.

PALOMEKAS. Palaukit, palaukit, iš eilės! *(Pilsto balzamą į puodelius)*

MARTINESO TARNAS nubėga į flygelį. Likusieji geria balzamą. Pirmam pasidaro bloga Don Kichotui. Jis krenta aukštiekninkas.

PALOMEKAS. Oi... oi... oi! Kas gi čia dabar?

MARITORNÉ. Šeimininke, man kunigą... Reikalauju kunigo už savo ištikimą tarnybą... Mirtis atėjo...

Muzika flygelyje staiga nutyla. Sutarška indai, pasigirsta juokas.

SANČA. Tegū būna prakeiktas jūsų balzamas – dabar ir per amžių amžius!..

PALONEKAS pašoka iš vietos ir išbėga, paskui jį puola MARITORNÉ ir DARBININKAS. Iš flygelio atbėga DON PEDRO MARTINES, o iš paskos TARNAS su puodeliu.

MARTINES. Pragaro išpera! Kuo gi tu užgirdei mane?! Budeli...

MARTINESO TARNAS. Du realus, senjore, du realus sumokėjau, kaip vieną skatiką! Geriausias balzamas... Jūs gi pats įsakėte!

MARTINES. Žmogžudys! *(Išbėga)*

MARTINESO TARNAS. Nuo ko jis taip įsiuto? Reikia paragauti. (*Išgeria balzamo likučius, kurį laiką trypia vietoje, bet tuoj išbėga paskui Martinesą*)

SANČA. Ką gi jūs, senjore, darote žmonėms?

MULŲ VAROVAS. (*Palengva geria balzamą, nusišluosto lūpas, kreipiasi į Sančą*) Ką, negerai, bičiuli?

SANČA. Pasitrauk nuo manęs...

MULŲ VAROVAS. Aš tau pasakysiu, koks reikalas: per mažai pipirų įdėta. O šiaip tai balzamas tikras. Tiesa, stiprokas, mes juo nuolat gydome mulus. Pradžioje mulas daužosi, spardosi, bet po to ištisus metus kaip geležinis ir greitas kaip strėlė. Tu nebijok. Tuoj pasijusi dar blogiau, bet užtat paskui būsi sveikas.

SANČA. Pasitrauk į šalį, prakeiktasis. Man bloga darosi, kai tu čia stypsai prieš akis.

MULŲ VAROVAS. Nenusimink, drauguži. Ehe! Rodos jau ir mane pradeda veikti. (*Išėina*)

DON KICHOTAS. Aš žinau, Sanča, kodėl tu pasijutai blogiau: tu neįšvęstas į riterius, o šitas balzamas...

SANČA. Tai kurių velnių, senjore, neįspėjote manęs?..

DON KICHOTAS. O man geriau. Dabar tik reikia numigti. (*Užmiega*)

Grįžta PALOMEKAS, MARITORNĖ ir DARBININKAS.

PALONEKAS. Nelabasis juos ir atnešė pas mane. Nieko panašaus gyvenime dar nėra buvę!

MARTINES. (*Pasirodo tarno lydimas*) O žinai, tai geras dalykas! Iš karto lyg baisoka pasidarė, bet po to labai palengvėjo. Dar nupirk puoduką iš to šundaktario.

MARTINESO TARNAS. Klausau, senjore. (*Nueina į flygelį su Martinesu*)

Į daržinę grįžta MULŲ VAROVAS.

SANČA. Ok, už ką gi tokia baismė! Dienos dvi pylos iš eilės, o vakare šitas balzamas. Jūs norite mane visiškai pribaugti, senjore. Argi tai gyvenimas?

MULŲ VAROVAS. Kokios pylos? Tu gi sakei, kad nuo uolos nusiritai?

SANČA. Nesikabink prie manęs...

Greitai temsta, pasirodo mėnulis. Palomeko lange užsižiebia šviesa, paskui užgęsta. Kurį laiką flygelyje dar girdėti juokas, daina, stiklų skambėjimas.

MARTINES. (*Flygelyje*) Į jūsų sveikatą, senjore!

Paskui ir flygelyje nutyla, užgęsta languose šviesa. Kieme pasirodo MARITORNĖ.

MARITORNĖ. (*Sėlindama į daržinę*) Rodos, visi sumigo... (*Įsiklauso*) Taip, miega... ok, baisu! Ei, varove, tu miegi?

DON KICHOTAS. (*Atbudęs*) Ką aš girdžiu? (*MARTIRONĖ daržinėje ieško varovo lovos. DON KICHOTAS paėmęs Martironę už rankos*) Žavingoji senjora!

MARTIRONĖ. Tai tu? Matai, tu man pašnibždėjai...

DON KICHOTAS. O liepsningoji senjora, kaip aš norėčiau būti jums prideramai dėkingas už šitą laimę...

MULŲ VAROVAS. *(Atbudęs)* O čia kas gi?

MARTIRONĖ. Ak, ne tas! Ne tas! Ne tavęs man reikia!

DON KICHOTAS. Likimas nubloškė mane, sužeistą...

MARTIRONĖ. Leiskite mane, senjore!..

DON KICHOTAS. Senjora...

MULŲ VAROVAS. Ehe! Šitas barzdyla prie mergaičių lenda. O atrodo nekaltasis! Balzamą daro, nuo uolos krenta...

DON KICHOTAS. Aš suprantu, ką jūs ketinote...

MARTIRONĖ. Leiskite mane, senjore!

DON KICHOTAS. Žinokite, senjora, aš esu ištikimas neprilygstamajai Dulsinėjai iš Toboso...

MULŲ VAROVAS. Velniop jo daineles! *(Prisėlina prie Don Kichoto, suduoda dubeniu per galvą)*

DON KICHOTAS. Ak, klastingas maure!

MARTIRONĖ. Ak!

SANČA. *(Atbudęs)* Kas čia? Kas čia? O tu ką čia veiki, balandėle? *(Pačiumpa Maritornei už rankos)*

MULŲ VAROVAS. O tu nesikišk ne į savo reikalus! *(Suduoda Sančai)*

SANČA. Ok! Tai vadinas, vėl prasideda! *(Greitai palenda po gūnia)*

DON KICHOTAS. *(Griebiasi kardo)* Na palauk, klastingasis niekše, užpuolęs mane iš pasalų! Ei, Sanča!

SANČA. Aš miegu, senjore.

MARITORNĖ. Kurgi man dingti?

MULŲ VAROVAS. Ne čia, ne čia! Šeimininkas atbudo, pamatys tave, *(Palomeko lange šviesa)* Lįsk pro stogą! *(Pakelia Maritornę, ji dingsta iš daržinės. MULŲ VAROVAS krenta į savo lovą ir užsikloja gūnia)*

DON KICHOTAS. Pilis užburta! Čia yra burtininkų! A! Štai kur jūs, nelabieji, pasislėpėt! Jūsų daug, o aš vienas, bet jūs manęs neišgąsdinsit! *(Perkerta kardu vynmaišį)* Štai paplūdo juodas kraujas! Tu sužeistas, piktadary!

MARTINES. *(Flygelyje)* Kas atsitiko? Ei, duokit šviesos!

PALONEKAS. *(Įbėga į kiemą)* Kas ten atsitiko daržinėje? Ei! Galvą guldaui, kad tai prakeiktosios Martironės pokštai! Ei, Maritorne, kur tu, niekše?

DON KICHOTAS. Priešas nugalėtas!

MARITORNĖ. *(Lange)* Ko jums reikia? Ar nelabasis pažadino jus naktį?

PALONEKAS. Tai tu čia? O aš maniau, kad jau daržinėje!

J kiemą atbėga ERNANDES, MARTINES su špaga, jo TARNAS su žarstekliu ir dar vienas nakvynininkas su žibintu.

MARTINES. Kas atsitiko? Kas užpuolė? Ei, kas ten užmuštas?

ERNANDES. Vagys? Kur vagys? Ten, daržinėj?

Švinta.

DON KICHOTAS. Užmuštas mano priešas, gerbiamasis kastelione. Žiūrėkite, štai jo kraujas teka!

PALOMEKAS. *(Išmetęs žibintą)* Aš geriau norėčiau matyti jūsų kraują vietoj šito. Žiūrėkite, senjorai, tas beprotis pradūrė mano vynmaišį!

MULŲ VAROVAS. *(Apsimesdamas ką tik atsibudęs)* Kurių velnių neduodate miegoti?

SANČA. Iš tikrųjų trukdo miegoti ir man, ir mano riteriui.

DON KICHOTAS. Kiti pabėgo, Sanča! Greičiau ant žirgų, mes juos pavysim.

SANČA. Taip, senjore, mums tikrai metas, aš nujaučiu, kad čia bus didelis nemalonumas. *(Nubėga į arklidę, atsiveda Rosinantą ir asilą)*

Ateina DARBININKAS ir MARITORNĖ.

PALONEKAS. Pasigėrėkite, senjorai, ką pridarė šitie du puspročiai! Vynas, geriausias mano vynas!

ERNANDES. Iš tikrųjų tai kažkokie velniai! Ar ne tiesa, senjore Martines?

MARTINES. Tai tas, kur gamino balzamą?

MARTINES TARNAS. Tas pats, senjore.

MARTINES. Balzamas puikus, bet kuriems galams piktoji dvasia naktimis neduoda jiems miegoti?

DON KICHOTAS. *(Jau sėdėdamas balne)* Senjore kastelionai, man labai liūdna, kad taip skubotai tenka palikti jūsų svetingą pilį. Aš turiu vyti savo priešus. Dėkoju jums už rūpestingą dėmesį, parodytą man ir mano ginklanešiui ir linkiu jums viso geriausio.

MULŲ VAROVAS. Vėl užgiedojo! Reikėtų gerokai jam įkirsti atsisveikinant!

SANČA. Nereikia ilgų kalbų, senjore, jojam.

PALOMEKAS. Padėkas pasilikite sau, ponas vaistininke, ir mokėkite už nakvynę, už pašarą, o svarbiausia už vyną, kurį jūs išpylėte mano užvažiuojamam kieme!

DON KICHOTAS. Kaip tai užvažiuojamam kieme? Jūs tiesą sakote? Vadinas, aš klydau, manydamas, kad esu pilyje! Bet tai nieko nereiškia. Kaitra ir dulkės, dargana ir šaltis kankina riterius, kai jie žmonių gerovei keliauja po pasaulį. Niekas niekada ir niekur nedrįso reikalauti iš jų jokie atlyginimo. Tokie ordino nuostatai. Likite sveiki!

PALOMEKAS. Palaukit! Aš reikalauju teisingumo, senjorai!

DON KICHOTAS. *(Pagrasinęs ietimi)* Šalin, godusis smuklininke, jei brangini gyvybę! *(Išjoja pro vartus)*

PALOMEKAS. Teisingumo! Teisingumo! Mane apiplėšė! Laikykite antrąjį! (*Darbininkui*) Užkelk vartus! (*Sančą apsupa*) Tu mokėsi, niekše, ar ne?

SANČA. Kaitra ir dulkės... kankina mūsų ordiną... Praleiskite mane!

PALOMEKAS. Jūs matote, senjorai, kokie apgavikai?

ERNANDES. Pamokyti tą nenaudėlį!

MARTINES. Kartoju, balzamas puikus, bet jis tai iš tikrųjų sukčius. Duokite čia drobulę.

SANČA. Gelbėkit, senjore! Nebėkite, niekingieji padarai!.. Į pagalbą!

Už užtvaros pasirodo Don Kichoto galva. Sančą užpuola ir užverčia ant drobulės.

DON KICHOTAS. (*Už užtvaros*) Bjaurieji niekšai! Paleiskite mano ginklanešį!

Sančą mėto aukštyn.

PALOMEKAS. (*Nustojus mėtyti*) Sumokėsi ar ne?

SANČA. Mielai sumokėčiau, bet neturiu...

PALOMEKAS. Meskite jį iki pat dangaus!

MARTINES. Gana, dievai jo nematę!

PALONEKAS. (*Pasiima Sančos vynmaišį*) Atiduok vynmaišį ir šalin iš akių, apgavike!

Visi išeina iš kiemo, išskyrus Maritornę ir Mulų varovą.

MULŲ VAROVAS. O man šitas vyrukas patinka. Atkaklus! Nesumokėjo ir baigta. Gerai!

MARITORNĖ. Še, atsigerk vandens.

DON KICHOTAS. (*Už užtvaros*) Negerk šito vandens, Sanča, jis užnuodytas. Aš dar turiu balzamo, jis tučtuojau pastatys tave ant kojų.

SANČA. Pataupykite, senjore, savo balzamą Reinaldui Montelbanui, auksiniam Mahometo stabui ir kitiems velniams! O mane palikite ramybėje!

DON KICHOTAS. Nelaimingasis! Aš negaliu žiūrėti, kaip tu nuodijies. Atsipeikėk! (*Nujoja nuo užtvaros*)

SANČA. Duok man, mergele, vyno. (*Pašnibždom*) Tau tai aš sumokėsiu.

MARITORNĖ atneša vyno.

MULŲ VAROVAS. Duok ir man dėl kompanijos.

SANČA. Dėkui tau, (*Duoda pinigų Maritornei*)

MULŲ VAROVAS. Nereikia, aš tave vaišinu, tu man patikai dėl savo tvirto charakterio.

SANČA. Jūs – vieninteliai geri sutvėrimai tarp tų visų kankintojų šitoje smuklėje. Tiesa, mergele, tavo elgesys truputį peiktinas, bet aš nemėgstu teisti žmonių. Dėkui jums, likite sveiki.

MARITORNĖ. Keliuk sveikas.

MULŲ VAROVAS. (*Palydėdamas Sančą iki vartų*) Pipirų reikia daugiau dėti, neužmiršk! Tada jau drąsiai pardavinėk po realą už puoduką.

UŽDANGA

KETVIRTASIS PAVEIKSLAS

Don Kichoto namuose. Diena. Kambaryje ANTONIJA, ŠEIMININKĖ, PERES ir NIKOLAS.

PERES. Taigi kas mums dabar daryti? Išmintis ne veltui sako: nuo ko susirgai, tuo ir gydykis.

NIKOLAS. Visiškai su jumis sutinku, gerbiamiausias mano kūme.

PERES. Troškimas nepaprastų žygių išginė vargšą idalgą iš namų. Pasisitengsime, kad jis galėtų atlikti tokį žygį, kuris gražintų jį į namus. Ir štai ką mudu su senjoru Nikolu sugalvojome! Jūs, Antonija, suvaidinsite užburtąją princesę.

ANTONIJA. Aš nesuprantu jūsų, senjore licenciata.

NIKOLAS. Reikia tik atrišti šitą ryšulį ir jūs iš karto viską suprasite. (*Išima iš ryšulio puošnius moteriškus drabužius, didelę paršamą barzdą, gitarą ir kaukes*)

PERES. Atsiminkite, Antonija, kad jūs – užburtoji princesė, karaliaus Tinakrijo Išmintingojo ir karalienės Charamiljos duktė, didžiulės Mikomikono karalystės Gvinėjeje įpėdinė. Piktasis suverinas Pendafilanas Žvairiaakis atėmė iš jūsų karalystę. Mes pavysim jūsų pamišusį dėdę ir jūs kreipsitės į jį, su ašaromis prašydama užtarti jus ir atkariauti iš milžino jūsų karalystę.

ŠEIMININKĖ. Viešpatie, pasigailėk mūsų nuodėmingųjų!

NIKOLAS. Nebūčiau jūsų kaimo kirpėjas, jei jis neseks paskui jus, kur tik panorėsite!

PERES. Ir įtikinkite jį, kad kelias į jūsų karalystę eina per La Mančą.

ANTONIJA. Ak, dabar supratau!

NIKOLAS. (*Paduoda drabužius ir kaukę Antonijai*) Persirenkite, Antonija.

ANTONIJA. Tuoju. (*Išėina į gretimą kambarį*)

ŠEIMININKĖ. Gailestingasis dangau, kokių gudrybių tenka griebtis mūsų vargšui šeimininkui į gimtuosius namus sugrąžinti. Tegu šėtonas ir plėšikas Baraba nusineša į pragarą riterines knygas, pražudžiusias patį šviesųjį protą La Mančioje. O kartu su knygomis ir storapilvį Sančą, išviliojusį senjorą Alonsą iš namų! (*Išėina*)

PERES. Ruoškimės, brangusis kūmai. (*Užsideda barzdą*)

NIKOLAS rengiasi moteriškais drabužiais, užsideda galvos apdangalą, kaukę, ima gitarą.

ANTONIJA. (*Įeina puošniai apsirengusi, su kauke*) Ar tai jūs, meistrė Nikolai? Kas gi jūs dabar?

NIKOLAS. Aš – duenja, dama, lydinti jus jūsų liūdnoje tremtyje. Atsiminkite – mano vardas Dolorida. (*Skambina gitara*)

PERES. O aš, senjora Antonija, jūsų dėdė, užmušto karaliaus Tinakrijo brolis.

ANTONIJA. Suprantu, suprantu.

PERES. Svarbiausia tai pervilioti jį čia, o paskui ką nors sugalvosim, atsižvelgdami į aplinkybes.

Tuo metu į kiemą savo asiliuku įjoja SANČA ir iš virtuvės išbėga ŠEIMININKĖ.

ŠEIMININKĖ. Tai jis! Taip, tai jis! Vargšės mano akys manęs neapgauna.

SANČA. Tai aš, senjora šeimininke.

ŠEIMININKĖ. Taip, tikrai tas pats visiems žinomas valkata ir kurstytojas.

SANČA. Taip, tikrai tas pats.

ANTONIJA, PERES ir NIKOLAS puola prie lango, žiūri į šitą sceną.

ŠEIMININKĖ. Atsakyk, bjaurusis papūga, kartojantis svetimus žodžius, kur senjoras Kichano? Kur tu jį palikai? Tu vienas? Atsakyk, tu vienas grįžai?

SANČA. Aš ne toks kvailas, senjore šeimininke, kad tvirtinčiau, jog mes du. Jūs gi pati matote, kad aš vienas.

ŠEIMININKĖ. Kur tu, prakeiktasis, padėjai senjorą Alonsą?

SANČA. Į pagalbą, kas dar turite gailėsčio! Brangioji šeimininke, per tas dienas daug kartų mane mušė, bet vis į kelionės pabaigą, o dabar vos tik įkišau nosį per vartus, ir jau prasidėjo pyla. Gelbėkite!

ANTONIJA. O dieve, ji sudraskys jį.

PERES. Palaukit, palaukit, tuoj mes viską sužinosim.

ŠEIMININKĖ. Kur tu padėjai mano poną?

SANČA. Išgelbėkite mane nuo pragariškos šeimininkės! Senjoras gyvas ir sveikas. Jūs neturite teisės mušti mane. Ne šiandien, tai ryt aš būsiu gubernatorium!

ŠEIMININKĖ. Ar girdėjote ką nors panašaus, gerieji žmonės? Kas tau įkalė į galvą šitą mintį, gobšusis kvailys? Kur senjoras Kichano? Kodėl tu tyli?

SANČA. O dieve gailėstingasis! Ir nieko nėra, kas išgelbėtų iš jos nagų. Ji drasko mane kaip vanagas vištelę!

PERES. Senjora šeimininke!.. Gerbiamoji senjora, numalšinkite savo rūstybę, kurią jūs nukreipėte prieš šitą niekuo nenusikaltusį žmogų.

SANČA. Kas gi čia toks?

ŠEIMININKĖ. Tegų jis pasako, kur paliko senjorą Alonsą!

PERES. Mes tai sužinosim gričiau negu jūs aš nuoširdžiai patarčiau jums, senjora šeimininke, baigti mums maistą rengti. Mūsų laukia tolimesnė kelionė.

ŠEIMININKĖ. Na gerai, senjore. Bet sužinokite, prašau jus, kur yra mano vargšas šeimininkas.
(*Išeina*)

PERES. Gerbiamasis, palikite savo asilą ir ateikite čia.

SANČA. (*Jeidamas į kambarį*) Laba diena, dižiai gerbiamosios senjoros ir senjore!

PERES. Atleiskite, juk tai jis!

NIKOLAS. Savo akimis netikiu...

PERES. Tikrai, princese, juk tai jis, Sanča Pansa, garsiojo riterio Don Kichoto ginklanešys. Aš nenurimsiu, kol apkabinsiu jį.

ANTONIJA. Ne ne, aš pirmoji!..

NIKOLAS. Ne, jau leiskite man pirmajai! (*Apkabina Sančą*) Aš labai susijaudinusi, o tokiais atvejais tik muzika mane nuramina. (*Skambina gitara*)

PERES ir ANTONIJA apkabina Sančą.

SANČA. Nuolankiai dėkoju už muziką ir meilumus, bet sakykite, iš kur jūs pažįstate mane?

PERES. Jūsų riterio šlovė sklinda po pasaulį taip, kaip ugnis miške, o nuo jos neatsilieka ir jūsų šlovė. Sėskite, mūsų mylimasis ginklanešy, ir sakykite, kur jūsų riteris?

SANČA. Su malonumu atsisiėsiu, nes po šeimininkės smūgių labai jaučiuosi pavargęs. O kur yra mano ponas, aš nesakysiu.

PERES. O kodėl gi?

ANTONIJA. Ką aš girdžiu? Žiaurusis ginklanešys nori atimti iš manęs paskutinę viltį?

NIKOLAS. Kodėl jūs nenorite pasakyti mums vietos, kur jūsų ponas?

SANČA. Nes jis įsakė laikyti tai paslapyje.

NIKOLAS. Brangusis ginklanešy, tai keista! Jūs išjojote dviese, o grįžote vienas. Ko gero, žmonės pagalvos, kad jūs užmušėte senjorą Don Kichotą.

SANČA. Kiekvieną tegu užmuša jo likimas, gerbiamoji donja, aš gi niekada šituo neužsiėmiau ir visi tai žino.

ANTONIJA. Jis pasakys, kur Don Kichotas. Žinokite, Sanča, kad prieš jus – princesė Mikomikona.

SANČA. Aha... Tai labai įdomu! Aš dar niekad nesu matęs princesės.

ANTONIJA. Dabar, tikiuosi, jūs neslėpsite nuo manęs, kur yra jūsų riteris. Aš jo ieškau, norėdama prašyti pagalbos ir užtarimo.

SANČA. Ne, princese, nepasakysiu.

ANTONIJA. Tai išklauskite, piktasis ginklanešy, liūdnosios mano gyvenimo istorijos. Aš gyvenau nepaprastai prabangiai neužmirštamojo savo tėvo Tinakrijaus Išmintingojo ir dabar pasigailėtino jo brolio karališkuose rūmuose...

PERES. Štai aš – prieš jus.

ANTONIJA. Taip, tai jis. Man atiduodavo karališką pagarbą, dieną aš sėdėdavau aukso soste, o naktimis parke po mano langais princai dainuodavo serenadas.

NIKOLAS skambina gitara.

SANČA. Jūsų istorija labai įdomi, princese, bet aš joje nematau nieko liūdno.

ANTONIJA. Klausykite, nelaimingasis, toliau. Vieną baugią dieną milžino Pandofiliando gauja užpuolė mūsų karalystę...

SANČA. A!.. Čia jau blogiau!.. Šita aš puikiai įsivaizduoju. Kartą nedidelė gauja varovų janguiečių užpuolė... ir iki šiol man... Na, bet neverta apie tai kalbėti. Kaipgi toliau buvo?

ANTONIJA. Mano motiną karalienę Charamilją ir mano tėvą...

SANČA. Šitą Tinakrį?

ANTONIJA. Taip, taip. Papjovė!

SANČA. Mirtinai, abu?

ANTONIJA. Taip, abu jau kapuose.

SANČA. (*Peresui*) O kaipgi jūs išlikote gyvas, karaliaus broli? Jūs turbūt pasidavėte? Beviltiškoj padėty ir pats drąsiausias laukia geresnės progos.

NIKOLAS. (*Peresui*) Kaip jis kamantinėja, kad jį nelabasis griebtų!

PERES. (*Nikolui*) Rodos, jis truputį susigraudino.

NIKOLAS skambina gitara.

ANTONIJA. Ir štai aš, savo duenjos lydima, išvykau ieškoti Don Kichoto iš La Mančos, norėdama prašyti jo užtarimo. Dabar tai jūs man tikrai pasakysite, kur yra Don Kichotas.

SANČA. Nesakysiu.

NIKOLAS. (*Sviedęs gitarą*) Kad tave kur nelabasis!

PERES. Mieloji duenja Dolorida, jūs be reikalo pykstate. Man rodosi, kad ginklanešys elgiasi teisingai, saugodamas paslaptį, kurią jam patikėjo senjoras riteris. Sakykite, gerasis Sanča Pansa, kodėl jūs vienas čia tvykote?

SANČA. Aš atnešiau savo pono laišką dukterėčiai.

PERES. Ji išvyko kartu su licenciatu ir vietos kirpėju...

SANČA. Su Nikolu, aš jį pažįstu.

NIKOLAS. Taip taip, su Nikolu. Puikus žmogus tas Nikolas.

SANČA. Labai suktas.

NIKOLAS. Na na na...

PERES. Palaukit... Išvyko į miestą kas nors sužinoti apie dingusį dėdę. O jūs atvežėte svarbų laišką?

SANČA. Labai svarbų ir, be to, malonų.

PERES. Sakykit!

SANČA. Laiške yra įsakymas išduoti man du asilaičius, kaip atlyginimą už ištikimą tarnybą. (*Ieško kišenėse*) Ak!.. Ak!.. Ak!..

PERES. Kas atsitiko?

SANČA. Ak, aš nelaimingas mulkis ir žioplys! Aš – kiaulė ir galvijas! Prakeikimas man! (*Muša sau per veidą*) Še tau! Še tau!

ANTONIJA. Kas jums atsitiko, ginklanešy?

NIKOLAS. Kas jums, brangusis užsispyrėli?

SANČA. Muškite mane, senjorai, nes man pačiam save mušti nepatogu! Aš pamečiau šitą laišką, o su juo ir asilaičius! Visą naktį aš jojau, svajodamas, kaip apsidžiaugs mano Chuana Teresa! Ak, asilaičiai mano, asilaičiai! Aš virpėjau iš džiaugsmo, rodos, jau savo rankose turėjau juos! Glosčiau jūsų švelnius plaukelius, aš jau mačiau jus savo tvarte. Kas man be šito laiško patikės, kad mano ponas iš tikrųjų padovanojo asilaičius. Pandofilandai, kodėl tu nepapjovei manęs vietoj Tinakrijo Išmintingojo?

PERES. Taip, tai iš tikrųjų blogai. Teks jums išsižadėti svajonės apie asilaičius. (*Skambina gitara*)

SANČA. Nustokit skambinti! Iš kur tas jūsų bjaurus paprotys! Kai tik kas nors nemalonaus, jūs tuoj už gitaros!

PERES. Nurinkite, Sanča. Aš žinau, kas gali padėti jūsų nelaimėje. Tai ji, geraširdė princesė Mikomikona. Užteks jai pasakyti vieną žodį šeimininkei, ir asilaičiai bus jūsų rankose.

SANČA. Paklausys jos šėtoniškoji šeimininkė!?

PERES. Užtikrinu jus. Bet, savaime suprantama, kad po šitos didelės paslaugos jūs pasakysite, kur slepiasi Don Kichotas.

SANČA. (*Pagalvojęs*) Pasakysiu.

ANTONIJA. Ak, gerasis ginklanešy! (*Pro langą*) Senjora šeimininke! Senjora šeimininke!

PERES, NIKOLAS ir SANČA iškiša galvas pro langą.

ŠEIMININKĖ. Ką įsakysite?

ANTONIJA. Štai kas, brangioji šeimininke, malonėkite išduoti Sančai pagal senjoro Alonso įsakymą du asilaičius.

ŠEIMININKĖ. Ką? Ką? Ką jūs pasakėte? Du asilaičius?

SANČA. Aha!

ŠEIMININKĖ. Greičiau man širdį išlups, negu aš tam nenaudėliui...

SANČA. Aha! Ką aš sakiau!

PERES. (*Tyliai pro langą*) Jei jūs norite pamatyti senjorą Alonso, tai jūs nedelsdama...

ŠEIMININKĖ. Šitam... šitam... ak, ką jūs pasakėt? Sančai? Na, jam tai aš mielai išduosiu asilaičius. Eik čia, niekš... eik čia, Sanča, atidaryk tvartus, imk asilus. O, dangau, kas gi čia pas mus darosi? (*Dingsta*)

SANČA. O džiaugsmė! O džiaugsmė ir dar kartą džiaugsmė! Prisipažinsiu, kad aš jums netikėjau, bet dabar tai įsitikinau, kad jūs tikrai princesė Mikomikona!

PERES. Bet jūs neužmirškite pasakyti, kur yra Don Kichotas.

SANČA. Sieros Morenos kalnų tarpeklyje.

ANTONIJA. Ką gi jis ten veikia?

SANČA. Jis ten kalnuose, pamėgdžiodamas Rolandą ir Amadj, išdarinėja visokias beprotybes, dėl nepalenkiamo Dulsinėjės iš Toboso žiaurumo. Aš parodysiu jums ten kelią.

ANTONIJA. Negaišdami į kelionę, kol neatsitiko jam kokios nelaimės.

SANČA. Leiskite man išbučiuoti jus, brangusis Tinakrijo Išmintingojo broli! (*Apkabina Peres, kuriam tuo metu nukrenta barzda*) Ak, kas gi tai? Senjoras licenciatas.

NIKOLAS. (*Pagriebdamas į glėbį Sančą*) Kas? Ką? Koks licenciatas? Kur licenciatas?

PERES vėl užsideda barzdą.

SANČA. Man iš džiaugsmo apraibo akys ir pasirodė, kad Pandofilandas nuplėšė jums barzdą ir vietoj jūsų pamačiau licenciatą. Bet dabar aš matau, kad man tik pasivaideno. O, džiaugsmė! (*Išbėga į kiemą, bėga prie varty, atidaro duris*) Štai jie, štai jie, mano brangenybės. (*Šaukia*) Štai dabar kažkodėl neskambinate, gerbiamoji duenja!

NIKOLAS skambina gitara. Girdėti privažiuojant ratai.

ANTONIJA. Į Siera Moreną!

PERES. Į Siera Moreną!

ANTROJO VEIKSMO PABAIGA

TREČIASIS VEIKSMAS

PENKTASIS PAVEIKSLAS

Pas Don Kichotą. Diena. Prie vartelių privažiuoja didžiulis vežimas, kuriame sėdi DON KICHOTAS ir persirengę ANTONIJA, PERES ir NIKOLAS. NIKOLAS, sėdėdamas šalia vežėjo, skambina gitara. Paskui vežimą ant asilo joja Sanča. Paskutinis pasirodo Rosinantas, pririštas prie Sančos balno ŠEIMININKĖ atbėga iš virtuvės.

ŠEIMININKĖ. Sveiki, senjore Alonso! Daug laimės! Daug laimės! Kaip džiaugiasi visos jus mylinčios širdys, kad jūs pagaliau teikėtės grįžti į gimtuosius namus! Ak, senjore Alonso! Daug laimės!

DON KICHOTAS. Sveiki, geroji šeimininke!

ANTONIJA, PERES ir NIKOLAS padeda šlubčiojančiam Don Kichotui išlipti iš vežimo. Vežimas nuvažiuoja. SANČA su asilu ir Rosinantu pasuka į arklidę.

DON KICHOTAS. Šviesiausioji princese, leiskite pristatyti jums mūsų gerbiamąją šeimininkę.

ANTONIJA. Man labai malonu.

DON KICHOTAS. *(Supažindindamas)* Duenja... Šeimininkė... Aš įsitikinęs, kad jūs iš pirmo žvilgsnio pamilsite viena kitą.

NIKOLAS. Aš svajojau apie šitą susitikimą. *(Apkabina Šeimininkę)*

DON KICHOTAS. Prašau jus, brangieji svečiai, užėiti į mano namus.

ANTONIJA, PERES ir NIKOLAS linktelėję įeina į namus.

DON KICHOTAS. Kurgi Antonija?

ŠEIMININKĖ. Antonija namuose, senjore, sutinka šitą princesę, nežinau, kuo ji vardu, ir tą barzdočių.

DON KICHOTAS. *(Sėsdamas ant suolo)* Ts... Tai ne barzdočius, kaip jūs sakote, o įžymus asmuo, labai nelaimingas, šitos princesės dėdė. Mane iki šiol tebejaudina jo brolio, Gvinėjos karaliaus, tragedija – jį nužudė Pandofilandas Žvairiaakis.

ŠEIMININKĖ. Dievai jo nematę, garbingasis senjore. Na, nukirto galvą tam gvinėjiečiui, ką gi bepadarysi. Tiek to. Jūs jo vis tiek nebeprikelsite. O aš nukirtau galvas dviem mieliausiom ir geriausiom vištom; išvirsiu jūsų garbei puikaus buljono. Bus didesnės naudos, negu iš Gvinėjos karaliaus.

ANTONIJA. *(Savais drabužiais, atbėga iš namų)* Brangusis dėdė! Kokia aš laiminga, kad jūs grįžote!

DON KICHOTAS. Sveika, Antonija! Ar tu pasirūpinai tinkamai priimti princesę ir jos duenją?

ANTONIJA. O kaipgi, dėdė! Girdite, duenja jau skambina mano kambaryje?

SANČA. (*Ateidamas iš daržinės*) Aišku, skambina, duok dieve jai dangaus karalystę. Kad taip koks nors užkerėtas mauras pavogtų jos gitarą, aš būčiau labai laimingas. Ji skambina kiekviena proga ir kiekvienu metu!

DON KICHOTAS. Tu šiurkštoko būdo, Sanča. Kaip galima nemėgti muzikos! Kur muzika, ten nėra blogio.

SANČA. Net kepti balandžiai nusibostų, senjore, pradėjus jais maitinti žmogų nuo ryto iki vakaro. O nuo tos muzikos man kartais norisi šokti per tvorą. Leiskite, senjore, man pasišalinti trumpam laikui. Aš noriu aplankyti savo Teresą.

ŠEIMININKĖ. Keliauk, Sanča, keliauk, tau niekas nedraudžia.

DON KICHOTAS. Eik, mano drauge, tik greitai grįžk.

ŠEIMININKĖ. (*Pašnibždom*) Eik ir nebegrįžk, jei nenori prarasti ir tų barzdos likučių! Tu mane žinai!

SANČA. Kas gi jūsų nežino? Štai tarp kokių replių patekau! (*Išeina*)

DON KICHOTAS. Na ką gi, Antonija, eisim į vidų. (*Antonijos lydymas eina į vidų, o ŠEIMININKĖ nueina į virtuvę. Kambaryje ANTONIJA padeda Don Kichotui nusiimti šarvus, pasodina į krėslą. Pro kitas duris įeina PERES be barzdos*)

PERES. Sveiki, brangusis kūmai! Sužinoję, kad jūs grįžote, mudu su meistru Nikolu negaišdami atvykome pareikšti jums savo pagarbos.

DON KICHOTAS. Aš labai džiaugiuosi jus matydamas, brangusis licenciate! Antonija, pakviesk čia karaliaus brolių, aš noriu jį supažindinti su senjoru Pero Peres.

ANTONIJA. Gerai, dėde. (*Bučiuoja Don Kichotą, o tuo tarpu PERES, nepastebėtas išeina į kitą kambarį*) Aš tuoj jį pakviesiu, dėde. (*Išeina*)

PERES. (*Pažvelgęs pro duris, su barzda*) Senjore Don Kichotai...

DON KICHOTAS. A, jūsų šviesybe! Malonėkite čia, pas mus.

PERES. (*Tarpduryje*) Aš dar ne visai apsirengęs, senjore Don Kichotai.

DON KICHOTAS. Nieko, nieko, jūs iš kelionės, niekas nesistebės. (*PERES dingsta*) Senjore licenciate, susipažinkite su karaliaus broliu. Atleiskite, bet kurgi licenciatas? Juk jis ką tik buvo čia? (*Eina prie lauko durų. PERES be barzdos ateina iš kito kambario*)

PERES. Aš čia, senjore Don Kichotai.

DON KICHOTAS. Kokie čia stebuklai! Aš dabar jūsų visai nemačiau. Jūs kur nors buvote išėjęs?

PERES. Nė nemaniau.

DON KICHOTAS. Ė... aš vis labiau įsitikinu, kad mano namuose esama piktosios dvasios. Antonija, kurgi tu dingai?

ANTONIJA. (*Princesės drabužiais, su kauke*) Prašau man atleisti, šaunusis riteri, kad aš truputį užgaišau.

DON KICHOTAS. Leiskite man, žavingoji princese Mikomikona, pristatyti jums mano draugą, senjorą Pero Peres.

PERES. Aš laimingas, princese.

ANTONIJA. Aš tiek daug esu girdėjusi apie jus.

NIKOLAS. (*Duenjos drabužiais*) Štai ir aš, šaunusis riteri!

DON KICHOTAS. Pagaliau jau visi susirinko! Ak, ne, ne! Trūksta didžiai gerbiamo, bet įnoringo karaliaus brolio.

PERES. Aš tučtuojau pakviesiu jį. (*Išeina į kitą kambarį*)

DON KICHOTAS. O kurgi meistras Nikolas?

PERES. (*Persirengęs karaliaus broliu*) Pagaliau štai ir aš!

Nikolas nepastebėtas išeina į kitą kambarį.

DON KICHOTAS. Ponas karaliaus broli, aš noriu supažindinti jus su savo draugais – licenciatu ir kirpėju. Meistre Nikolai!

NIKOLAS įeina savo drabužiais. ANTONIJA pasislepia už lovos užuolaidos.

PERES. Tai čia tas dorybingasis kirpėjas, apie kurį jūs man tiek daug kalbėjote! Kaip tik tokį aš ir įsivaizdavau!

NIKOLAS. O aš savo ruožtu verkiau klausydamas pasakojimų apie žiaurumus, Pandofilando padarytus jūsų brolio karalystėje.

DON KICHOTAS. Antonija, ateik gi pagaliau čia!

ANTONIJA. (*Išeina iš už užuolaidos, savo drabužiais*) Aš čia, dėde!

PERES pasislepia už Don Kichoto krėslo.

DON KICHOTAS. Aš norėčiau, kad tu išgirstum iš paties karaliaus brolio lūpų apie nelaimes, ištikusias karališkąją šeimą. Senjore licenciante, malonėkite arčiau.

PERES. (*Pažvelgęs iš už krėslo be barzdos*) Aš itin atsidėjęs klausau. (*Slepiasi už krėslo, paskui pažvelgia su barzda*) Šitas bjaurusis milžinas iki šol man stovi akyse. (*Slepiasi už krėslo, nusiima barzdą, atsistoja prieš Don Kichotą*) Ką jūs sakote, garbingasis karaliaus broli?!

NIKOLAS. (*Antonijai*) Pražuvome!

ANTONIJA. (*Nikolui*) Greičiau burtininką! (*Don Kichotui*) Tikrai koks siaubas, dėde!

PERES. (*Išeina iš už krėslo su barzda*) Geriau aš nebeapasakosiu, mieloji senjora dukterėčia, jeigu tas jus taip jaudina.

ANTONIJA. Ak ne, ne, pasakokit!

DON KICHOTAS. Taip, pasakokit, bet aš prašyčiau visus atsisėsti. Prisipažinsiu, kad man kažkodėl akys raibuliuoja.

NIKOLAS nepastebėtas išeina į kitą kambarį. PERES puola prie lango.

DON KICHOTAS. ...ir kartais nesuprantu, kurį iš jūsų matau?

Už scenos dūžtančių indų garsas. PERES užleidžia langų užuolaidas. Kambaryje tamsu.

DON KICHOTAS. Kas čia? Kas atsitiko?

NIKOLAS. (*Už scenos*) Į pagalbą! Čia yra burtininkas!

PERES. Į pagalbą!

DON KICHOTAS. (*Griebiasi kardo*) Kur burtininkas?

NIKOLAS. (*Įbėga*) Mano akyse burtininkas pagrobė princesę Mikomikoną!

PERES. O kurgi karaliaus brolis?

ANTONIJA. Duenjos irgi nėra!

DON KICHOTAS. Šito galima buvo laukti! Mes įsitraukėme į pokalbį ir klastingasis burtininkas atlėkė netikėtai. Pašaukite ginklanešį! Turime juos pasivyti!

PERES. Nėra jokios prasmės, senjore Don Kichotai! Jūs gi neskrisite oru paskui jį.

NIKOLAS. Aš pats mačiau, kaip jis, vilkdamas už barzdos karaliaus brolių, juoda mantija apsisiautęs, praskrido virš namų.

DON KICHOTAS. Kodėl gi jūs nenukirtote jam rankos?

NIKOLAS. Nepataikiau.

DON KICHOTAS. Šito aš sau neatleisiu! Ką veiks sargyba? Duokite man skydą ir žirgą!

ANTONIJA. Dėde, maldauju jus, nusiraminkite!

DON KICHOTAS. Aš daviau garbės žodį globoti princesę! Pasitraukite! Jūs išsigandote, o aš nebijau jo, nors ir vėjo greitumu jis skristų – vis tiek aš jį pavysiu. Leiskite mane! (*Paleidžia iš rankų kardą, susmunka į krėslą*)

ANTONIJA. Dėde, kas jums?

DON KICHOTAS. Ak, žaizdos atsivėrė! Staiga netekau jėgų... Jis užbūrė mane...

ANTONIJA. Dėde, paklauskite jus mylinčios dukterėčios, jums reikia pailsėti ir sustiprėti. Brangiausias dėde, paklauskite manęs!

PERES. Paklauskite mūsų, senjore riteri, gulkite į lovą, ramus miegas suteiks jums jėgų.

DON KICHOTAS. Taip... dabar aš nepajėgiu nė iš vietos pajudėti. Burtai sukaustė mane kaip grandinėtis.

ANTONIJA ir PERES nuveda Don Kichotą į lovą ir paguldo jį.

ANTONIJA. (*Užtraukdama lovos užuolaidą*) Užmigo. Vargšas, vargšas dėde!

PERES. Nenusiminkite, senjora dukterėčia. Miegas atgaivins jį ir tikriausiai atsibudęs bus ramesnis. Einam iš čia, meistre Nikolai. Likite sveika, senjora dukterėčia. Vakare mes ateisim jo aplankyti.

ANTONIJA. Iki pasimatant, senjorai! Nuoširdžiai dėkoju jums už visa, ką jūs esate padarę dėdei.

PERES. Mes tik atlikome savo porciją. (*Išėina su Nikolu*)

ANTONIJA nueina į virtuvę. Netrukus iš gatvės pro vartelius įeina SANSONAS KARASKO.

SANSONAS. Štai brangūs man namai! Dvejus metus nebuvaу savo krašte, per tą laiką niekas nepasikeitė. Čia ir suoloelis, ant kurio prieš dvejus metus su Antonija sėėjau... kas namuose? Atsiliepkite!

Įeina ŠEIMININKĖ ir ANTONIJA.

ANTONIJA. Ak!..

ŠEIMININKĖ. Nejaugi tai jis!

SANSONAS. Aš, aš, mieliausioji senjora šeimininke!

ŠEIMININKĖ. Teisingasis dangau, kas galėjo pagalvoti, kad Bartalomeo Karaskos, paprasto sodiečio, sūnus pasidarys mokytu ir įžymiu ponu! Ak, Sansonai, jūsų dabar nebesieksi!

ANTONIJA. Tikriausiai jūs dabar užmiršite senąją mūsų pažintį, Sansonai? Tai yra – aš norėjau pasakyti – senjorai Karasko.

SANSONAS. Didžiai gerbiamoji šeimininke, jūs teisingai pasakėte tik viena: aš tikrai pasiekiau mokslo. Prieš jus – Salamankos universiteto bakalauras, mano kišenėje – keturi mokslo laipsniai, esu papuoštas laurų šaka. Bet aš neišpuikau ir nepasidariau išdidus. Tai aš įrodysiu – leiskite man jus apkabinti.

ŠEIMININKĖ. Ak, Sansonai, kaip aš džiaugiuosi, kad jūs nepasidavėte puikybei ir likote meilus su savo senaisiais bičiuliais.

SANSONAS. Antonija! Kaip jūs išgražėjote! Tikėkite, man svetima puikybė, nors ir dvidešimt kartų būčiau bakalauras. (*Apkabina Antoniją*)

ANTONIJA. Senjore bakalaurai!

ŠEIMININKĖ. Ak, čia nieko blogo, juk jis ne svetimas, jis iš mūsų kaimo. Ta pati žemė jus maitino, ta pati saulė šildė!

SANSONAS. Aš giliai sujaudintas, kad vėl esu savo gimtajam kaime, o ypač, kad jus matau, Antonija. (*Nori apkabinti Antoniją, bet ji pasprunka ir SANSONAS bučiuoja šeimininkę*) Ir jus, gerbiamoji šeimininke! (*Paduoda ranką Antonijai, bučiuoja jos ranką*) Aš jus dažnai sapnuodavau, Antonija.

ANTONIJA. Ir aš jus, brangusis Sansonai.

SANSONAS. O jūs, Antonija, nors truputį džiaugiatės, kad aš grįžau?

ANTONIJA. Aš džiaugiuos... džiaugiuos...

ŠEIMININKĖ. Ir aš džiaugiuos... (*Staiga abi pravirksta*)

SANSONAS. Dar niekad nemačiau, kad džiaugsmas būtų išreiškiamas ašaromis. Kas jums?

ANTONIJA. Dėdė pamišo.

SANSONAS. Ką jūs sakote?

ŠEIMININKĖ. Prakeiktosios knygos aptemdė protą išmintingiausio ir geriausio senjoro.

ANTONIJA. Užsidėjęs kažkokius surūdijusius šarvus, jis pabėgo iš namų kautis su milžiniais ir gelbėti princesės... O ant galvos užsivožė kirpėjo dubenį ir švaistosi kardu. Apsuko galvą ir mūsų kaimynui Sančai Pansai, pavadino jį savo ginklanešiu ir tas pabėgo kartu su juo! Mes vos parsiviliojome namo gudrybių pagalba... Sansonas, tikriausiai, alkanas senjora šeimininke, pavaišinkite mūsų svečią.

ŠEIMININKĖ. Būtinai! Kaip nepavaišinsi tokio artimo žmogaus! Tuoju paruošiu pietus! (*Išaina į virtuvę*)

SANSONAS. Jūsų nelaimė mane giliai sujaudino, brangioji Antonija.

ANTONIJA. Jūs visada buvote protingas, o dabar esate dar ir mokytas. Jei jūs sugalvotumėte, kaip mums išsigelbėti iš tos nelaimės, aš jus išbučiuočiau, Sansonai!

SANSONAS. Ką jūs sakote? Išbučiuotumėte? O žinote, aš jau sugalvojau... bučiuokite mane, Antonija!

ANTONIJA. Jūs nemeluojate?

SANSONAS. Aš niekada nebuvau laikomas melagiu mūsų kaime.

ANTONIJA. Aš tikiu, Sansonai, kad jūs tiesą sakote. (*Bučiuoja Sansoną ir tuo metu virš tvoros pasirodo Sančos galva*)

SANSONAS. Ak, kad tave velnias griebtų! Juk tai Sanča!

ANTONIJA. Tas pats.

SANSONAS. Aš jau susidariau planą. Palikite mus vienus, Antonija.

ANTONIJA. Gerai, gerai, jumis pasitikiu, Sansonai. (*Pažvelgia į virtuvės duris*) Sansonai!

SANSONAS. Dar kartą pabučiuokite mane, Antonija.

Vėl pasirodo Sančos galva viršum tvoros.

ANTONIJA. Kitą kartą. (*Dingsta*)

SANSONAS. Nesivaržykite, gerbiamasis. Jei jau atėjote, tai įeikite.

SANČA. Velnienė čia?

SANSONAS. Apie ką jūs kalbate?

SANČA. Apie ką gi kitą. Aišku, apie šeimininkę.

SANSONAS. Ji virtuvėje.

SANČA įsiveda asilą, pririša jį kampe.

SANSONAS. Ak, tai jūs čia, gerbiamasis Sanča Pansa?

SANČA. Jei tai ne pokštai bjauriojo burtininko Fristono – aš matau kaimyną Sansoną, senojo Bartolomeo sūnų.

SANSONAS. Dangus mus saugo nuo burtų, tikrai jūs matote Sansoną.

SANČA. Velnias griebtų, jūs – jau bakalauras, Sansonai. (*Bučiuoja jį*)

SANSONAS. Bet sakykite, brangusis kaimyne, kur jūs praradote pusę barzdos?

SANČA. Pakaruoklio namuose apie virvę nekalba, senjore Karaska, ar šito jūs dar nesimokėte savo universitete? Duok dieve, kad jūsų kišenėje žvangėtų tiek pinigų, kiek kuokštų plaukų iš mano barzdos išrovė per paskutiniąją savaitę!

SANSONAS. Žinoma, tai liūdna, senjore Pansa, bet aš tikiu, kad jūs užsiauginsite naują, kuri bus dar vešlesnė už senąją.

SANČA. Iš savo pusės linkiu, kad jūsų mokslingumas būtų toks pat vešlus, kaip ir mano būsimoji barzda.

SANSONAS. Ė, kaip mikliai jūs atsakinėjate! Ar tik nesimokėte ir jūs Salamankoje?

SANČA. Man nėra reikalo mokytis Salamankoje. Ir be to aš tikiuosi greitai gauti gubernatoriaus vietą.

SANSONAS. Kaip? Pamokykite mane! Ir aš noriu būti gubernatorium.

SANČA. Čia nieko nepadės mano mokymas. Reikia pasidaryti didžiojo riterio Don Kichoto iš La Mančos ginklanešiu.

SANSONAS. Kaip matau, beprotybė užkrečiama.

SANČA. Ką jūs pasakėte?

SANSONAS. Aš pasakiau taip sau.

SANČA. Ne, jūs pasakėte tai man.

DON KICHOTAS. (*Atbudęs*) Sanča! Ateik!

SANČA. Girdite? Mane šaukia mano ponas.

SANSONAS. Labai gerai. Veskite ir mane pas jį, Sanča. (*Abu įeina į namus*)

SANČA. Senjore, pas jus svečias.

DON KICHOTAS. Labai malonu.

SANSONAS. Leiskite man, senjore Don Kichotai iš La Mančos, pasveikinti jus. Jūsų šlovė pasklido ir jau pasiekė net jūsų nuolankų tarną ir kuklų kaimyną bakalaurą Sansoną Karaską.

DON KICHOTAS. Jūs – Bartolomeo Karaskos sūnus?

SANSONAS. Taip, tas pats.

DON KICHOTAS. Aš labai laimingas, matydamas pas save kaimyną, pasiekusį tokio aukšto mokslo.

SANSONAS. O aš dar laimingesnis, būdamas svečiuose pas riterį, kurio žygių šlovė sklinda visoje apylinkėje.

DON KICHOTAS. Sėskite, senjore bakalaurai. Jūs aplankėte mane baisios nelaimės valandą.

SANSONAS. Man labai liūdna, senjore.

DON KICHOTAS. Amžinas mano priešas, klastingasis burtininkas Fristonas – mokytam žmogui nėra reikalo aiškinti, kas jis toks, nes, tikriausiai, bent šimtą kartų skaitėte – taigi tas Fristonas ką tik pagrobė iš čia mano globojamą našlaitę princesę Mikomikoną, jos žavingiausią karališkojo kraujo dėdę ir duenją Doloridą.

SANČA. (*Beviltiškai*) Abindaraes de Vargas!.. Tebūnu prakeiktas aš ir visa mano giminė. (*Meta kepurę*)

DON KICHOTAS. Jūs matote, senjore bakalaure, kaip nusiminė netgi šitas, atvirai sakant, gana šiurkštaus būdo žmogus?

SANČA. Kaip aš nenusiminsiu, jei gubernatorystė išslydo man iš rankų. O aš jau lačiau rankose gubernatoriaus mantijos skvernus ir svajoju apie tai, kad jums sumušus milžino kariuomenę, mes užvaldysime karalystę.

DON KICHOTAS. Tai štai kas atsitiko, senjore bakalaure!

SANSONAS. Aš nustebintas. Ką jūs ketinate daryti?

DON KICHOTAS. Aš nedelsdamas turiu juos pasivyti.

SANSONAS. Ir jūsų sprendimas galutinis?

DON KICHOTAS. Ir jūs dar abejojate, bakalaure? Juk man tai garbės klausimas.

SANČA. Na, suprantama, jūs gi ne koks nors janguėjietis!

SANSONAS. Kas?

SANČA. Nieko... Buvo toks įvykis, neverta pasakoti... penkiolika vyrų duoda j kailį dviem kuo tik pakliūva, išrauna pusę barzdos...

SANSONAS. O viešpatie... (*Don Kichotui*) Bet kurgi jūs manote ieškoti tos princesės ir jos pagrobėjo?

DON KICHOTAS. Kažkoks geras burtininkas pasiuntė man sapną, įtikinusį mane, kad piktadarys pabėgo į šiaurės rytus, į hercogo valdas. Ten ir aš keliauju, Sanča, šarvus!

SANČA rengia Don Kichotą.

SANSONAS. Sakykite, senjore, jei likimas jums nebus palankus ir kuris nors iš jūsų priešininkų nugalės jus – kas tada?

DON KICHOTAS. Ką gi, jei aš nūsiu nugalėtas dvikovoj, priimsiu savo priešo sąlygas taip, kaip jis turės priimti manąsias, jei aš nugalėsiu.

SANSONAS. Nedelsdamas jokite, riteri Don Kichotai!

DON KICHOTAS. Senjore bakalaurai, jūs garbės klausimus suprantate taip, kaip ir aš! Sanča, žirgą!

Išeina į kiemą. Iš virtuvės ateina ŠEIMININKĖ su dubeniu ir ANTONIJA.

ŠEIMININKĖ. O varge! Senjoras Alonso vėl su šarvais! O tas storasis išgama jau išsiveda savo asilą, kad jam nulūžtų visos keturios kojos!

SANČA. Senjora šeimininke... nuolankiausiai prašau jus... (*Vikriai išjoja pro vartus*)

DON KICHOTAS. Lik sveika, Antonija! Likite sveika, senjora šeimininke!

ŠEIMININKĖ. O varge varge! Vėl prieš jį atsivėrė beprotybės vartai ir jis puola į juos kaip į pražūtį, užmerkęs akis.

ANTONIJA. Ką jūs darote, senjore Alonso, atsipeikėkit! Sansonai, jūs gi pažadėjote atkalbėti jį!

DON KICHOTAS. (*Balne*) Kaip, senjore bakalaurai, jūs imsite atkalbinėti mane nuo to, ko reikalauja garbė?

SANSONAS. Niekuomet! Jokite, riteri Don Kichotai iš La Mančos, linkiu jums daug sėkmės!

DON KICHOTAS. Likite sveiki, mano brangieji vaikai! Žinau aš, kad jūs mane mylite, bet negaišinkite manęs daugiau ir nesielvartaukite dėl manęs. (*Išjoja*)

ŠEIMININKĖ. Kokiais žodžiais, bakalaure, atsidėkoti jums už jūsų paslaugą? Jūs pats varote nelaimingąjį beprotį iš namų. Matyti, mokslas atėmė jums sąžinę, jūs ne tik neužjautėte vargšių nelaimingųjų, bet dar pasityčiojot iš jų.

SANSONAS. Neskubėkite kaltinti neišklausiusi manęs!

ŠEIMININKĖ. Aš nenoriu jūsų klausyti. Tebūnie prakeiktas tas jūsų Salamankos universitetas! (*Išbėga pro vartelius paskui Don Kichotą*) Senjore Alonso! Maldauju jus visų šventųjų vardu, sustokite, grįžkite!

SANSONAS. Antonija!

ANTONIJA. Nesiartinkit prie manęs, Sansonai! Aš netikiu savo akimis, savo ausimis! Nejaugi jūs norėjote tyčia padaryti mums pikta? Sakykite, už ką? Kuo mes, vargšės, jums nusikaltome?

SANSONAS. Antonija!

ANTONIJA. Jūs turėjote sulaikyti senjorą Alonsą, bet iš bailumo, pataikaudamas, pats pastūmėjote į naują beprotybę. Jūs apgavote mane, Sansonai!

SANSONAS. Nutilkite pagaliau! Aš – bailys? Jūs pamatysite, Antonija, koks aš bailys, ir labai pasigailėsite šitų savo žodžių! Juk aš gi jums pasakiau, neprotingoji mergina, kad noriu jį išgelbėti, ir aš jį išgelbėsiu!

ANTONIJA. Aš jumis nebetikiu.

SANSONAS. Nepraraskite sveiko proto, Antonija, ir neįžeidinėkite manęs! Aš vykstu paskui jį ir gražinsiu jį namo – visam laikui! Jei man nepasisektų tai padaryti, tada ir pats nebegrįšiu, niekada. Žinoma, būtų labai skaudu, Antonija, nes aš skriste skridau čia – pamatyti jus. Na ką gi! Vadinasi, aš jūsų daugiau nebematysiu! Ilgiau kalbėti aš nebeturiu laiko, nes bijau pamesti jo pėdsakus. Lik sveika, Antonija! (*Išbėga*)

ANTONIJA. Sansonai! Sansonai! Aš jumis tikiu! Pasakykite, ką jūs sugalvojote?

SANSONAS. (*Iš tolo*) Nesakysiu...

ŠEIMININKĖ. (*Toli*) Senjore Alonso, grįžkite!..

UŽDANGA

ŠEŠTASIS PAVEIKSLAS

Diena. Hercogo rūmų salė.

HERCOGAS. *(Jeina)* Pas mane! Čia! *(Subėga svita)* Į pilį atvyks svečias. Tai tas pats pamišėlis idalgas, pasivadinęs Don Kichotu iš La Mančos, su savo ginklanešiu. Priimti jį su visa priderama pagarba ir niekas nedrįskite abejoti, kad jis keliaujantis riteris! *(Mažordomui)* O jus prašau... *(Daktarui Aguerai)* ...ir jus nuvykti į užmiesčio pilį ir paruošti visa, kas reikalinga priimti jo ginklanešiui kaip gubernatoriui. Pasakysite jam, kad jis yra Baratorijos saloje. Aš ir hercogienė po kelių dienų atvyksime pažiūrėti jo išdaigų.

MAŽORDOMAS. Klausau, jūsų šviesybe!

AGUERAS ir MAŽORDOMAS su keliais pažais išeina. Lieka DUENJA RODRIGES, dar keleras duenjų ir pažų. Trimity garsai. Pasirodo HERCOGIENĖ, pažui atiduoda savo sakalą. Po Hercogienės jeina DON KICHOTAS ir SANČA.

HERCOGIENĖ. Labai prašome, riteri Don Kichotai, užėiti į mūsų rūmus!

DON KICHOTAS. *(Prie durų)* Paskui jus, jūsų šviesybe! *(SANČA jeina pirmasis)* Kilniaširde hercogiene, atleiskite šitam nemokšai.

HERCOGIENĖ. Nesirūpinkite, senjore, jo paprastumas labai nuoširdus.

HERCOGAS. Aš džiaugiuosi, senjore Don Kichotai! Jūs būsite priimtas kaip dera riteriui.

DON KICHOTAS. Aš laimingas, jūsų šviesybe! *(Sančai)* Jei tu, amžinas mulki ir juokdary, dar kartą man padarysi gėdą, aš tau galvą nukirsiu.

SANČA. Ar aš ką nors padariau ne taip, senjore? Ateityje pasižadu elgstis visai padoriai, o jei išėitų kokia kiaulystė, tai jau ne aš būsiu kaltas.

DON KICHOTAS. Nutilk!

HERCOGAS. Prašau jus, riteri, į šitą kambarį – nusiprausite po kelionės.

HERCOGIENĖ išeina.

HERCOGAS. Sanča, padėk savo ponui!

SANČA. Paskui jus, jūsų šviesybe. *(Kreipiasi į Duenją Rodrigues)* Jūsų malonybe, ten, prie vartų, stovi mano asilaitis. Įsakykite nuvesti jį į arklidę, dar geriau – pati tai padarykite. Aš nieku kitu nepasitikiu. Tik turėkite galvoje, kad jis labai baukštus.

RODRIGES. Jūs iš proto išėjote!

SANČA. Aš? Ne mano ponas pasakojo, kad riteriui Lansarotui tarnavo senjoros, o jo žirgui – namų damos. Tiesa, aš atjojau ant asilo, bet, dievaži, jis vertas bet kurio žirgo!

RODRIGES. Tai nelaimė! Į pilį ant asilo atjojo kitas asilas! Aš, duenja Rodrigues, vesiu, mat, asilą į arklidę!? Šit jums už tai! (*Parodo Sančai špygą*)

SANČA. Ak taip! Labai gerai! (*Don Kichotui*) Palaukite, senjore, neišeikite. (*Tyliai*) Šita senutė man špygą parodė.

DON KICHOTAS. Meluoj, nenaudėli!

SANČA. Aš teisybę sakau, senjore. Kaip įsakysite pasielgti: nepaisyti to įžeidimo?

DON KICHOTAS. Tu prisieki man galvą nuimti, plėšike?

HERCOGAS. Kas atsitiko, senjore Don Kichotai?

DON KICHOTAS. Ak, jūsų šviesybe, neklausykite jo!

SANČA. Kaip neklausyti? (*Hercogui*) Špygą man parodė.

HERCOGAS. Rodrigues? Taip, ji bjauraus būdo. Na ką gi, tą patį parodykite ir jai.

SANČA. Žinoma, juk tai mane įžeidė.

DON KICHOTAS. Jūsų šviesybe!..

HERCOGAS. Nieko, nieko, eikite praustis, senjore Don Kichotai. (*Išeina su Don Kichotu*)

SANČA. (*Rodriges*) Štai jums nuo manęs tokia pat!

RODRIGES. Ak... ak... ak!.. (*Išbėga*)

SANČA išeina paskui Don Kichotą. Muzika. Svita paduoda vyną. Po kiek laiko grįžta DON KICHOTAS, HERCOGIENĖ, HERCOGAS – sėda už stalo. SANČA atsistoja už Don Kichoto krėslo. Įeina Hercogo DVASININKAS, atsisėda kiek toliau.

HERCOGIENĖ. Pasakykite mums Don Kichotai, ar seniai jūs turėjote žinią iš gražiosios ir žavingosios Dulsinėjos iš Toboso?

DON KICHOTAS. Ak, šviesiausioji senjora, mano nelaimės begalinės! Aš nugalėjau jau ne vieną milžiną ir visus juos pasiunčiau prieš ją atsiklaupiti, bet jie negali jos surasti, nes piktosios burtų jėgos pavertė ją paprasta sodiete.

HERCOGAS. Tai liūdna.

DVASININKAS. Ką aš girdžiu? (*Hercogui*) Jūsų šviesybe, už šita teks jums atsakyti paskutiniam teisme. Jūs piktinsite žmones, teikdami paramą šitiems dviem pamišėliams! (*Don Kichotui*) O jūs? Kaip galėjote jūs įsikalti sau į galvą, kad jūs keliaujantis riteris, nugalys milžinus ir imas juos į nelaisvę? Nustokit bastytis po pasaulį, gaudyti vėjus ir juokinti žmones. Meskite savo beprotybes, grįžkite namo, mokykite savo vaikus, jei jų turite, ir ramiai sau šeiminkaukite. Kur jūs matėte Ispanijoje keliaujančius riterius, milžinus ir užburtas princeses? Kur yra visos tos nesąmonės, kuriomis juokinate žmones?

HERCOGAS. Palaukite, dvasiškasis tėve!

HERCOGIENĖ. Dvasiškasis tėve, aš jus maldauju!

DON KICHOTAS. Ne, jūsų šviesybe, leiskite man atsakyti! (*Dvasininkui*) Žinokite, kad tik mano pagarba hercogo namams ir jūsų luomas sulaiko mano pyktį, kitaip jums baigtųsi liūdnai. Na ką gi, kausimės jūsų ginklais – žodžiais. Sakykite, už kokią būtent beprotybę jūs mane labiausiai smerkiate ir įsakote mokyti vaikus, kurių aš niekad neturėjau? Jūs manote, kad žmogus, keliaujęs po pasaulį ne savo malonumų, o dygiųjų erškėčių ieškodamas, yra beprotis ir veltui gaišinąs laiką? Žmonės pasirenka įvairius kelius. Vieni klupdami ropoja tuščios puikybės keliu, kiti šliaužioja žeminančio meilikavimo takais, o treči skverbiasi veidmainystės ir apgaulės šunkeliais. Ar aš einu kuriuo nors minėtu keliu? Ne! Aš einu kietu riterystės keliu, niekinu žemės gėrybes, bet ne garbę. Už ką aš keršijau, stodamas į kovą su milžiniais, kurie jus taip suerzino? Aš užtariau silpnuosius, stipriųjų skriaudžiamus. Jei aš mačiau kur nors pikta, aš stojau į mirtinas imtynes, kad nugalėčiau piktybes ir nusikaltimų pabaisas! Jūs nematėte jų niekur? Jūs – žemų akių, dvasiškasis tėve. Mano tikslas kilnus – visiems daryti tiktai gera ir niekam nedaryti blogo. Ir už tai, jūsų nuomone, aš užsitarnauju pasmerkimo? Jei mane laikytų pamišusiu riteriai, aš būčiau giliai įžeistas, bet jūsų žodžiai neverti nė skatiko, jie man juokingi!

SANČA. Puikiai pasakyta, prisiekiu gubernatoryste, kurią laimės man mano ponas!

DVASININKAS. (*Sančai*) Atsikvošėk, pasigailėtinas beproti! Apie kokią gubernatorystę svajoji, tamsusis nemokša?

SANČA. (*Tyliai Don Kichotui*) Senjore, jis išplūdo mane.

HERCOGAS. O ne, ne, čia tai jūs apsirinkate, dvasiškasis tėve. Čia, visų akivaizdoje, skelbiu, kad ginklanešį Sančą Pansą skiriu Baratarijos salos, priklausančios mano valdoms, gubernatoriumi.

HERCOGIENĖ. Aš sužavėta jūsų pasielgimu, hercoge!

SANČA. (*Dvasininkui*) Štai jums ir tamsusis nemokša! Kaip gaila, kad čia nėra mano žmonos Chuanos Teresės, ji iš džiaugsmo žado netektų.

DON KICHOTAS. Dėkok, Sanča, šviesiausiajam hercogui, kad pagaliau išsipildė tavo didžioji svajonė.

DVASININKAS. Jūsų šviesybe, dabar aš įsitikinau, kad jūs elgiatės taip pat beprotiškai, kaip ir jie. Bet kadangi aš negaliu pakeisti jūsų poelgių, o smerkti juos beprasmiška, tai aš išeinu. (*Išeina*)

HERCOGIENĖ. (*Don Kichotui*) Jūs gerai atsakėte dvasiškajam tėvui, senjore. Visi mato, kad jo pyktis buvo neapgalvotas.

HERCOGAS. Tikrai taip. Keliauk gi, Sanča, į salą, kurios gyventojai laukia jūsų kaip gegužės lietaus.

DON KICHOTAS. Leiskite man, jūsų šviesybe, duoti jam keletą patarimų, kad jis savo naujose aukštose pareigose išvengtų klaidingų žingsnių.

HERCOGAS. Visai gera mintis, senjore.

HERCOGIENĖ. Mes pasišalinsime ir paliksime jus vienus.

Visi išeina, išskyrus Don Kichotą ir Sančą.

DON KICHOTAS. Klausyk manęs, Sanča, atsidėjęs. Aš sujaudintas, siela mano sukrėsta. Tu staiga gavai tai, dėl ko kitas nepaprastai stengiasi ir tuščios garbės ar godumo genamas, griebiasi įvairių,

kartais net smerktinų priemonių, ir dažniausiai savo tikslo nepasiekia. Tai aš sakau tau dėl to, kad tekusios tau laimės nelaikytum savo nuopelnu ir neimtum pūstis kaip varlė ir išvengtum pajuokos, o galbūt ir piktų apkalbų, nuo kurių neapsaugo net pati aukštoji padėtis. Didžiukis, Sanča, kad esi paprastas sodietis, ir nelaikyk žeminančiu dalyku tuo prisipažinti. Nėra reikalo įrodinėti tau, kad beturtis, bet doras žmogus vertingesnis už kilmingą niekšą ir nusidėjėlį. Neišsižadėk nei savo kilmės, nei savo artimųjų. Ką dar norėjau pasakyti? Ak taip. Juk tau teks teisti žmones. Tai atsakinga pareiga, Sanča. Klausyk manęs ir viską gerai įsidėmėk. Teisdamas nesavivaliauk! Supranti?

SANČA. Suprantu.

DON KICHOTAS. Nenuilsdamas ieškok tiesos, vargšo ašaras vertink labiau negu turtuolio įtikinėjimus, o ypač jo pažadus. Vadovaukis įstatymu, bet atsimink: jeigu įstatymas griežtas, nesistenk visu jo svoriu prislėgti teisiąją. Žinok, kad griežto teisėjo šlovė nė kiek ne didesnė už gailėstingo teisėjo šlovę. Visko gali pasitaikyti teisme. Pavyzdžiui, teisiąsis – tavo priešas. Ką tokiu atveju turi daryti? Pirmiausia, pamiršk jo padarytą tau skriaudą ir teisk jį taip, lyg matytum jį pirmą kartą savo gyvenime. Pasitaiko, Sanča, kad teisėjo lazda staiga sudreba jo rankose, ir jeigu taip atsitiktų tau, nenulenki jos tik dėl to, kad kas nors tau kažką pašnibždėjo ir tau į kapišoną įbruko žvangantį maišelį. Ypač atsimink paskutinį patarimą, Sanča, jei nenori, kad aš imčiau niekinti tave. Ir jeigu tu kada nors dėl silpnadvasiško nulenksi teisėjo lazdą, tai tik iš užuojautos! Ką dar tau pasakyti? Nebūk šiurkštus žemesniesiems, Sanča, ir, prašau tave, mesk savo plepumą. Žinok, kad plepalai gali nuvesti tave iki kartuvių ir... būk tvarkingas. Jei tu įvykdysi šituos patarimus, tu būsi laimingas naujame gyvenime. Supratai mane? Supratai?

SANČA. Nesirūpinkite, senjore, aš jus supratau.

DON KICHOTAS. Pažiūrėk man į akis... aš tavim tikiu. Na ką gi, atsisveikinsim. Daugiau nebeapasimatysim, mūsų keliai išsiskyrė. Aš pailsėsiu čia, hercogo pilyje, ir trauksiu į kelionę ten, kur šaukia mano pareiga.

SANČA. Ak, senjore!..

DON KICHOTAS. Ko tu dūsauji?

SANČA. Aš galvoju, kaip jūs išsiversite be ginklanešio?

DON KICHOTAS. Rasiu kurį nors kitą.

SANČA. Ar eis kas nors kitas su jumis, tai dar didelis klausimas! Žinote ką aš jums patariu, senjore – pažadėkite ir jam salą. Aš likčiau su jumis, bet...

DON KICHOTAS. Ne ne, aš gerai suprantu.

SANČA. Leiskite, senjore, ir man atsisveikinant duoti jums keletą gerų patarimų. Ką aš norėjau jums pasakyti? Taip! Mano širdis nujaučia, kad jūs gausite pylos, senjore. Todėl mušamas ypač saugokite galvą, neikiškite jos po lazda – jūsų galva pilna išminties ir labai gaila būtų, jei ji subyrėtų į šukes, kaip molinis puodas. Tegu jau lazdos čiupinėja jūsų šonus, pora šonkaulių šen ar ten – maža bėda. Kas dar, senjore? Taip, jums dar liko bonkutė to fjerbrasinio balzamo. Išpilkite jį velniop; jei jau jūsų nepribaigs mūšyje, tai tikrai jus pribaišs šitas balzamas. Įvykdęs mano patarimus, senjore, būsite laimingas savo naujame kelyje. O aš jūsų niekada nepamiršiu.

DON KICHOTAS. Dėkui tau, kad taip rūpiniesi manimi. Keliuk sau sveikas!

Pasigirsta trimitų garsai, atsiveria durys, įeina HERCOGIENĖ, HERCOGAS, pažai su gubernatoriaus drabužiais.

UŽDANGA

SEPTINTASIS PAVEIKSLAS

Užmiestinės Hercogo pilies salė. Teisėjo sostas. Lova po baldakimu. Girdėti trimitai.

Gubernatoriaus drabužiais, svitos lydimas, įeina SANČA ir atsisėda.

MAŽORDOMAS. Senjore gubernatoriau, mūsų Baratarijos saloje nuo senų laikų yra toks paprotys, kad naujas gubernatorius, pradėdamas eiti savo pareigas, turi viešai išspręsti dvi ar tris didelio galvosūkio reikalaujančias bylas, kad gyventojai įsitikintų, protingas naujasis gubernatorius, ar paskutinis kvailys. Ir tada gyventojai žinos, kaip jiems elgtis – džiūgauti ar iš karto nusiminti.

SANČA. Duokite čia tas bylas.

MAŽORDOMAS. Klausau, jūsų šviesybe!

Įeina du bylininkai seniai, vienas jų rankoje turi lazdą.

SANČA. Ką pasakysite, mano draugai?

PIRMASIS SENIS. Aš jam paskolinau dešimt auksinių, jūsų malonybe, ir kai atėjo laikas mokėti, aš paprašiau jį grąžinti. Jis man atsakė, kad pinigų grąžinęs. Iš tikrųjų tai neteisybė. Liudininkų aš neturiu. Ir kiek aš bylinėjausi, nieko nelaimėjau, nes jis prisiekia, kad pinigų man grąžinęs. Užtarkite mane, senjore gubernatoriau.

SANČA. *(Antrajam seniui)* Jis skolino tau dešimt auksinių?

ANTRASIS SENIS. Skolino, jūsų malonybe, skolino, bet aš jam juos grąžinau.

PIRMASIS SENIS. Jis meluoja, jūsų malonybe. Pinigų jis man negrąžino.

ANTRASIS SENIS. Ne, jis meluoja, aš jam visus pinigų grąžinau.

SANČA. *(Antrajam seniui)* Ir tu gali prisiekti?

ANTRASIS SENIS. Galiu.

SANČA. Gerai, prisiek.

ANTRASIS SENIS. *(Pirmajam seniui)* Būk malonus, kaimyne, palaikyk mano lazdą. *(PIRMASIS SENIS paima lazdą. Antrasis, paliesdamas Sančos teisėjo lazdą)* Prisiekiu, kad aš grąžinau dešimt auksinių, kuriuos buvau pasiskolinęs iš jo.

PIRMASIS SENIS. Kodėl gi dangus jo nenubaudžia?

ANTRASIS SENIS tiesia ranką, norėdamas atsiimti lazdą iš pirmojo.

SANČA. Ne, mano drauge, prisiekdamas tu pasakei teisybę, bet lazdą palik jam.

PIRMASIS SENIS. Bet ji neverta nė dešimties červonų, jūsų malonybe!

SANČA. Verta! Verta arba vietoj smegenų mano galvoje molis. Tuoj sulaužyk šitą lazdą.

Lazdą sulaužo ir iš jos pabyra pinigai.

PIRMASIS SENIS. Mano pinigėliai! O, išmintingiausias gubernatoriau!

ANTRASIS SENIS. (*Puldamas ant kelių*) Atleiskite man, senjore gubernatoriau!

SANČA. Išeik, gudragalvi sukčiau! Bet atmink, jei tu dar kartą sugalvosi ką nors apgauti, tau baigsis liūdnai.

PIRMASIS SENIS. O, didis gubernatoriau!

MAŽORDOMAS ir SVITA. Didis gubernatoriau!

SENIAI išeina. Jaina MOTERIS, paskui ją – KIAULIŲ AUGINTOJAS.

MOTERIS. Teisingumo! Teisingumo! Jei aš nerasiu jo čia, žemėje, aš ieškosiu jo danguje!

SANČA. O kas gi tau atsitiko, balandėle?

MOTERIS. Jūsų malonybe, šitas niekšas, šiandien sutikęs mane laukuose, prievarta atėmė iš manęs garbę.

SANČA. (*Kiaulių augintojui*) Ė! Kaip aš matau, tu ir...

KIAULIŲ AUGINTOJAS. (*Nusiminęs*) Jūsų šviesybe! Aš, kaip teikiatės matyti, esu kiaulių augintojas...

SANČA. Na tai kas, kad tu kiaulių augintojas? Tai dar nereikia, drauguži, kad tu... šitą... ne, ne...

KIAULIŲ AUGINTOJAS. Aš sakau todėl, jūsų malonybe, kad aš ją tikrai sutikau šiandien laukuose. Aš, kaip teikiatės matyti, pardaviau šiandieną keturias kiaules... ir... iš tikrųjų nuodėmė įvyko... bet abiem pusėm sutikus... Ir aš jai net užmokėjau...

MOTERIS. Jis meluoja!

SANČA. Na, brangusis kiaulių augintojau, pinigų su savim turi?

KIAULIŲ AUGINTOJAS. Turiu, jūsų malonybe. Dvidešimt dukatų sidabru.

SANČA. Na, ką gi, mano drauge, mokėk.

KIAULIŲ AUGINTOJAS nusiminęs atiduoda moteriai piniginę.

MOTERIS. Tegų viešpats duoda ilgą amžių mūsų gubernatoriui, visų nuskriaustųjų užtarėjui. (*Išeina*)

SANČA. Kodėl nusiminei, mano drauge?

KIAULIŲ AUGINTOJAS. Širdį skauda, pagalvojus apie savo žuvusius pinigėlius.

SANČA. Na, jeigu tau skauda, tai atsiimk iš jos piniginę.

KIAULIŲ AUGINTOJAS staiga išbėga lauk. Pasigirsta riksmas ir įbėga MOTERIS, tempdama paskui save Kiaulių augintoją.

MOTERIS. Senjore gubernatoriau! Tas plėšikas vidurdienį visiems matant norėjo atimti iš manęs piniginę, kurią jūs man priteisėte.

SANČA. Na ir ką, atėmė?

MOTERIS. Gyvybę greičiau atiduosiu, negu tuos pinigus! Liūto nagais neišplėš jų iš manęs.

KIAULIŲ AUGINTOJAS. Atsižadu pinigų.

SANČA. (*Moteriai*) Duok čia piniginę.

MOTERIS. Senjore gubernatoriau, kaip gi taip?..

SANČA. Tuoj grąžink piniginę! Jeigu tu būtum taip gynus savo garbę, kaip gini pinigus, Herkulesas nebūtų atėmęs jos iš tavęs, išsik iš čia, gobšioji melage. (*Kiaulių augintojui*) Še, pasiimk savo piniginę.

KIAULIŲ AUGINTOJAS. Dėkoju jums, kilniaširdi senjore gubernatoriau!

SANČA. Na, nėra ko, nėra ko, išsik iš čia ir ateityje nebūk toks lengvabūdis.

KIAULIŲ AUGINTOJAS. (*Išeidamas*) Tegyvuoja mūsų gubernatorius!

MAŽORDOMAS. Gyventojai jums sužavėti, senjore gubernatoriau! Bylos baigtos, vakarienė paruošta!

SANČA. Jei taip, tai ir aš sužavėtas. Duokite čia vakarienę!

Įnešamas valgiais apkrautas stalas. SANČA sėda už jo. Už Sančos krėslo atsistoja daktaras AGUERAS. Vos tik paliečia Sanča kurį nors valgį, Agueras nurodo lazdele ir valgį tuojau nuneša.

SANČA. Ką tai reiškia?

AGUERA. Senjore gubernatoriau, aš, gydytojas, specialiai priskirtas prie jūsų asmens prižiūrėti, kad jūs nesuvalgytumėt ko nors kenksmingo savo brangiajai sveikatai. Šitas valgis jums kenksmingas.

SANČA. Tai duokite gabalą kurapkos.

AGUERA. Ne, ne, ne! Hipokratas, medicinos tėvas ir visų gydytojų mokytojas, sako, kad...

SANČA. Gerai, gerai, jei jis taip sako, tai tada duokite gabalą triušio.

AGUERA. Ką jūs, senjore gubernatoriau!

SANČA. Leiskite paklausti, kuo jūs vardu, ponas daktare, ir kur jūs mokėtės?

AGUERAS. Aš – daktaras Pedro Resijo de Aguera, kilęs iš miestelio, esančio tarp Karakuelos ir Almadavatros del Kampo, o daktaro kepurę gavau Osunos universitete.

SANČA. Štai kas, brangusis daktare Pedro Resijo de Aguera, kilęs iš miestelio, esančio tarp Karakuelos ir Almadavatros del Kampo! Lauk iš čia, po šimts vėlių, kartu su kepure, gauta Osunos universitete! Lauk!

AGUERA. Senjore gubernatoriau!

SANČA. Lauk! (*AGUERA išbėga*) Duokite man triušį!

MAŽORDOMAS. Klausau, senjore gubernatoriau!

SANČA pradeda valgyti. Pasigirsta trimity garsas. MAŽORDOMAS paduoda Sančai laišką.

MAŽORDOMAS. Jūsų didenybei laiškas iš hercogo.

SANČA. Kas čia bus mano sekretorius?

MAŽORDOMAS. Aš, jūsų šviesybe.

SANČA. Skaityti mokate?

MAŽORDOMAS. Susimildamas, jūsų šviesybe!..

SANČA. Tai skaitykite nors ir skiemenimis, aš vis tiek suprasiu.

MAŽORDOMAS. (*Skaito*) Brangusis gubernatoriau, aš gavau žinią, kad kurią nors artimiausią naktį priešas rengiasi užpilti jums pavestą salą. Organizuokite atitinkamą gynybą.

SANČA. Paimkite triušį... dingo apetitas. (*Mažordomui*) Labai jums dėkoju už perskaitytą žinią. Nuoširdžiai apgailestauju, kad jus išmokė skaityti.

MAŽORDOMAS. Dar ne viskas.

SANČA. Iš karto pribaukite mane.

MAŽORDOMAS. (*Skaito*) Be to, pranešu jums, brangusis gubernatoriau, kad priešai kėsinaisi į jūsų gyvybę. Būkite atsargus su valgiais, jus gali nuuodyti. Jūsų hercogas.

SANČA. Aš taip ir maniau, kad pabaiga bus dar eresnė negu pradžia. Tučtuojau nukraustyti stalą! viską išnešti! (*Atsistoja*) Dieve mano, dieve mano! Leiskite nors ramiai pamiegoti, jei jau neduoda valgyti po visų darbų!

MAŽORDOMAS. Klausau, senjore gubernatoriau!

Temsta. Sančą priveda prie lovos, jis dingsta už užuolaidos. Stalą nukrausto, salė tuštėja. Girdėti tyli muzika. Paskui – aliarmą skelbiąs varpas, tolumoje triukšmas.

SANČA. (*Pažvelgdamas iš už užuolaidos*) Kas gi čia?

Tolumoje šūvis.

SANČA. Na taip! Jau prasideda, kas tame prakeiktame laiške buvo parašyta. (*Dingsta už užuolaidos*)

MAŽORDOMAS. (*Ibėga su špaga*) Senjore gubernatoriau! Senjore gubernatoriau!

SANČA. (*Iškišdamas galvą iš užuolaidos*) Kas atsitiko? Tikiuosi, kad saloje viskas tvarkoje?

MAŽORDOMAS. O ne! Priešas netikėtai užpuolė salą! Už ginklo, senjore gubernatoriau! Už ginklo! Stokite kariuomenės priešakyje, kitaip mus visus išpjaus kaip viščiukus!

SANČA. Už ginklo? Ak, jeigu čia būtų mano ponas! Paralius mane griebtų! (*Pasislepia už užuolaidos*)

MAŽORDOMAS. *(Atitraukdamas užuolaidas)* Jūsų šviesybe, ko jūs delsiate?

SVITA. *(Jsiveržia su fakelais)* Už ginklo!

MAŽORDOMAS. Duokite čia dudžiuosius skydus!

SANČA jsispraudžia tarp dviejų didžiulių skydų taip, kad jis darosi panašus į milžinišką vėžlį.

MAŽORDOMAS. Pirmyn, senjore gubernatoriau, pirmyn!

SANČA. Kaipgi pirmyn, kad aš iš vietos nepajudu.

MAŽORDOMAS. Nešti gubernatorių!

Sančą pakelia ir išneša. Kovos triukšmas, fakelų blizgėjimas. Atgal įsiriti skydai ir bejėgis SANČA guli nepajudėdamas, įtraukęs galvą tarp skydų. Aplink jį pašėlusiai trypia svita, už langų šauksmai ir šūviai. MAŽORDOMAS, užšokęs ant viršutinio skydo, komanduoja.

MAŽORDOMAS. Pirmyn! Pirmyn, saliečiai! Duokite čia verdantį aliejų! Taip! Gerai! Pilkite ant jų! Meskite nuo šturminių kopėčių! Pirmyn! Pirmyn! Aha! Jie pakriko! Perneškite sužeistuosius! Čia, pas mane! *(Šoka ant skydo)*

SVITA. Priešas pakriko! Priešas bėga! Pergalė! Pergalė! *(Mūšis nutyla)*

MAŽORDOMAS. *(Nušoka nuo skydo)* Pergalė! Atriškite gubernatorių! *(Sančą atriša ir pastato ant kojų)* Sveikinu jūsų šviesybę! Jums vadovaujant salos armija atmušė priešo puolimą! Jūs galite triumfuoti!

SANČA. Duokite man gurkšnį vyno! *(Sančai paduoda vyno)* Arba nereikia. Galbūt ir jūsų vynas užnuodytas? Nereikia. Atveskite čia mano asilą.

MAŽORDOMAS. Klausau, senjore gubernatoriau.

SANČA. Pasitraukite, senjorai!

SVITA prasiskiria ir SANČA dingsta už užuolaidos. Prie terasos už salės priveda asilą. SANČA išeina iš už užuolaidos, apsirengęs savo kasdieniniais drabužiais.

SANČA. Mano asilaiti! Mano ištikimas pilkasis drauge! *(Apkabina asilą)* Kadaisė mudu gyvenome vienas dėl kito, tu dėl manęs, aš dėl tavęs. Ir aš neturėjau jokio rūpesčio, išskurus vieną – išmaitinti tave. Ir kaip laimingai bėgo mūsų metai ir mūsų dienos – namuose ir kelionėse. O dabar, kai aš, trokšdamas garbės, pakilau į tas aukštybes, tūkstantis rūpesčių ėmė kankinti mano sielą ir kūną. Duokite kelią, senjorai! Gražinkite man mano senąjį gyvenimą. aš grįžtu pas savo riterį, netinku būti gubernatorium. Aš moku auginti vynuoges, bet salos valdyti nemoku. Esu įpratęs laikyti rankose pjautuvą. Bet ne gubernatoriaus lazda. Daug ramiau miegu žolėje negu minkščiausiuose gubernatoriaus pataluose, o mano palaidinukas šildo mane labiau už gubernatoriaus mantiją. Likit sveiki, senjorai, likit sveiki! Ir praneškite hercogui, kad aš išėjau toks pat neturtėlis, koks atėjau. Aš nieko nepraradau ir nieko neįsigijau. Žiūrėkite, mano kišenės tuščios, nieko iš čia nepavogiau. Likite sveiki! *(Sėda ant asilo)*

MAŽORDOMAS. Senjore gubernatoriau, mes prašome jus likti su mumis.

SVITA. Likite su mumis!

SANČA. O ne, nieku būdu! Mano siela sumušta ir sužalota, lygiai kaip ir mano kūnas.

AGUERA. Aš jums duosiu, senjore gubernatoriau, geriausių trauklapių ir vaistų.

SANČA. O ne! Jokiais trauklapiais neištrausite iš manęs mano atkaklumo. Aš esu Sančų giminės ir jei ką pasakiau, tai pasakiau tvirtai.

MAŽORDOMAS. Mes pamilome jus, gubernatoriau, už jūsų protą ir sumanumą! Likite su mumis!

SANČA. Ne, ne, duokite man kelią!

MAŽORDOMAS. Na, ką padarysi! Keliaukite sveikas, Sanča Pansa. Jūs buvote pats garbiniausias, pats geriausias iš visų gubernatorių, kurie valdė šią salą. Viso geriausio!

SANČA. Likite sveiki! (*Nujoja*)

UŽDANGA

KETVIRTASIS VEIKSMAS

AŠTUNTASIS PAVEIKSLAS

Hercogo sodas, terasa. Sode žiburiai. Girdėti muzika. HERCOGAS ir HERCOGIENĖ sėdi terasoje.

DON KICHOTAS. (*Už scenos*) O, pavyde, žiaurusis meilės viešpatijos valdove, sukaustyk grandinėmis rankas...

HERCOGIENĖ. Ir vėl jam užėjo priepuolis. Girdite, kaip deklamuoja eiles pagal muziką. Man gaila jo. Jei ne ta nelemtoji beprotybė, jis būtų vienas iš protingiausių žmonių. Kai jis nustoja kliedėti, samprotauja teisingai, jo mintys labai kilnios.

HERCOGAS. Jūs apsirinkate, brangioji, jis nepagydomas ir lieka pageidauti tik vieno – kad jo beprotybės palinksmintų žmones.

Pasigirsta trimitų garsai, įeina PAŽAS.

PAŽAS. Jūsų šviesybe, į pilį atvyko kažkoks riteris ir prašo priimti.

HERCOGAS. Koks riteris?

PAŽAS. Jo niekas nepažįsta, jūsų šviesybe. Jis su šarvais, o veidą pridengęs šalmu.

HERCOGAS. A, šelmiai pažai! Žinoma, tai mažordomo pokštas!

PAŽAS. Ne, jūsų šviesybe. Iš tikrųjų tas žmogus niekam nežinomas, o savo vardo nesisako.

HERCOGAS. Na gerai, gerai. Šiaip ar taip, čia kas nors juokinga. Kviesk jį.

PAŽAS išeina. Pasigirsta trimitai. Įeina SANSONAS – apsišarvavęs, su kardu ir su skydu. Ant krūtinės atvaizduotas mėnulis.

SANSONAS. Atleiskite, jūsų šviesybe, kad aš nekviestas atvykau į jūsų pilį.

HERCOGAS. Aš labai džiaugiuos. Kas jūs toks?

SANSONAS. Aš – Baltojo mėnulio riteris.

HERCOGAS. Tai labai įdomu. (*Hercogienei*) Vadinasi, pilyje dabar bus du pamišėliai. (*Sansonui*) Ko jūs atvykote čia? Bet tiek to, aš džiaugiuosi jus matydamas.

SANSONAS. Aš sužinojau, kad Don Kichotas vieši pas jus. Atvykau susitikti su juo.

HERCOGAS. Taip, Don Kichotas vieši pas mane ir aš mielai suteikiu galimybę jums pasimatyti. (*Pažui*) Pakviesk čia Don Kichotą.

PAŽAS. Klausau. (*Išeina*)

HERCOGIENĖ. Man kažkodėl neramu, ar neatsitiks kas nors pavojinga jiems susitikus?

HERCOGAS. Nesirūpinkite, brangioji, užtikrinu jus, kad čia dvariškių pokštai.

DON KICHOTAS. (*Už scenos deklamuoja*) Mirtis mano artėja, aš mirti pasirengęs. Vilties aš nerandu – nei šiam gyvenime, nei mirtyje. (*Įeina su šarvais, bet be šalmo. Pamato Sansoną*) Kas čia? (*Hercogui*) A, jūsų šviesybe! Kodėl jūs nepakviečiate savo dvasininko? Juk jis gi sakė, kad nėra

Ispanijoje nei riterių, nei pabaisų. Dabar čia jis įsitikintų, kad keliaujančiųjų riterių yra. Štai, be manęs, dar vienas stovi prieš jus. Štai jis! Jūs matote, ugnys žybčioja jo šarvuose ir kario narsa dega jo akyse – aš matau jas pro šalmo plyšius... Sakykite, kam pakvietėte čia mane?

SANSONAS. Aš atvykau pas jus, Don Kichotai iš La Mančos.

DON KICHOTAS. Aš čia.

SANSONAS. Don Kichotai! Aš esu Baltojo mėnulio riteris.

DON KICHOTAS. Ko jūs atvykote pas mane?

SANSONAS. Jūs turite pripažinti, kad mano dama – jos vardas nesvarbu – yra gražesnė už jūsų Dulsinėją iš Toboso! O jei jūs atsisakysite pripažinti, tai jums teks kautis su manim. Vienas iš mūsų bus nugalėtas ir turės priimti nugalėtojo sąlygas. Laukiu atsakymo.

DON KICHOTAS. Baltojo mėnulio riteri, aš nieko neskaičiau ir nieko negirdėjau apie jūsų žygius ir jais stebėtis man neteko, bet jūsų drąsa ir išdidumu aš stebiuosi. Esu įsitikinęs, kad jūs niekad nesate matę Dulsinėjos iš Toboso, kitaip jūs neišdrįstumėte apie ją taip kalbėti.

SANSONAS. Aš drįstu apie ją kalbėti taip, kaip man patinka, jei aš esu pasiryžęs su jumis kautis. Atsakykite man, priimate mano iššaukimą ar ne?

DON KICHOTAS. Gana, Baltojo mėnulio riteri. Jūsų iššaukimas priimtas. (*Pažui*) Paduokite mano šalną ir skydą! Hercoge! Nurodykite mums vietas!

HERCOGIENĖ. Bus dvikova? Aš bijau.

HERCOGAS. Ką jūs, hercogiene, tai labai įdomu! Ei, duokite čia deglus!

Jneša fakelus. PAŽAS paduoda Don Kichotui kirpėjo dubenį ir skydą.

HERCOGAS. Kur jūs norite stoti, Baltojo mėnulio riteri?

SANSONAS. Čia, kur stoviu.

HERCOGAS. Don Kichotai, stokite čia.

DON KICHOTAS. Mano širdies valdove, padėk tam iš mudviejų, kurio pusėje tiesa.

HERCOGAS. Pradėkite!

DON KICHOTAS puola Sansoną. Spėja sukirsti jam kardą. Kairioji Sansono ranka sužeidžiama.

SANSONAS. Ak!.. (*Puola Don Kichotą, įniršęs sulaužo jo kardą, sudaužo skydą ir šarvus, numušia nuo galvos kirpėjo dubenį. DON KICHOTAS krenta*)

HERCOGIENĖ. Gana! Gana! Jis nugalėtas!

HERCOGAS. Sustokit!

SANSONAS. Ne, atsitraukite visi! Mes turime savo sąskaitas. (*Priremia kardo smaigalį prie Don Kichoto gerklės*) Pasiduokite, Liūdnojo vaizdo riteri, jūs nugalėtas. Vykdykite dvikovos sąlygas, kartokite šiuos žodžius: taip, Baltojo mėnulio riteri, jūsų dama gražesnė už Dulsinėją. Kartokite!

DON KICHOTAS. Taip, jūsų dama... Ne, negaliu! Aš nugalėtas, aš nugalėtas, aš nugalėtas, tą pripažįstu... bet negaliu pripažinti, kad yra kas nors pasauly gražesnio už Dulsinėją. Nieko negali

būti gražesnio už ją! Bet štai kas: jūsų akys daug baisesnės už jūsų kardo ašmenis! Žvilgsnis jūsų šaltas ir žiaurus ir man staiga pasirodė, kad Duslinėjos pasaulyje visai nėra. Taip, jos nėra! Šaltas prakaitas mano kaktą išpylė vien tik pagalvojus apie tai!.. Jos nėra! Vis tiek aš neištarsiu tų žodžių, kuriuos norite išplėsti iš manęs. Gražesnės už ją nėra! Nėra! Bet ne jūsų akmens širdžiai šitai suprasti! Žudykite mane, mirties aš nebijau!

SANSONAS. Aš jus užmušiu.

HERCOGAS. Gana! Aš įsakau baigti!

SANČA. (*Įbėga*) Senjore Don Kichotai! Mano brangusis senjore, kaip tik laiku suspėjau... Aš pabėgau iš salos, aš daugiau nebe gubernatorius. Paklausykite patarimo savo ginklanešio – prisipažinkite nugalėtas. (*Hercogui*) Jūsų šviesybe, neleiskite žudyti išmintingiausio ir doriausio idalgo!

HERCOGIENĖ. Baikite dvikovą! Aš draudžiu!..

SANSONAS. Dar kartą sakau, palikite mus. (*Don Kichotui*) aš atleidžiu jus nuo šitų žodžių. Gyvenkite su savo svajonėmis apie Dulsinėją. Man jau užtenka to, kad jos visai nėra, o mano širdies dama yra ir vien dėl to ji gražesnė už jūsų. Toliau kartokite paskui mane žodžius ir prisiekite: mano nugalėtojui Baltojo mėnulio riteriui reikalaujant, aš sutinku visam laikui pasitraukti į savo gyvenamąją vietą La Mančoje, niekada nebepradėti jokių žygių ir niekur neišvykti.

DON KICHOTAS. Akmens širdis.

SANSONAS. Prisiekite, nebandykite mano kantrybės!

HERCOGIENĖ. Prisiekite! Prisiekite!

SANČA. Prisiekite! Prisiekite, senjore!

DON KICHOTAS. Aš prisiekiu... aš nugalėtas...

SANSONAS įsideda kardą į makštis, pasitraukia į šalį.

DON KICHOTAS. Kas gi man? Sanča... Sanča, padėk man... man raktikaulis sulaužytas...

SANČA. Padėkite jį pakelti!

Pažai pribėga prie Don Kichoto, pakelia jį.

HERCOGIENĖ. Pakvieskite gydytoją!

Don Kichotą išneša, scenoje lieka HERCOGAS ir SANSONAS.

HERCOGAS. Per toli nuėjo jūsų išdaigos, aš reikalauju nusiimti šalną ir pasisakyti savo vardą.

SANSONAS. (*Pakeldamas šalną*) Aš – bakalauras Sansonas Karasko iš La Mančos, riteriu aš niekada nesu buvęs ir nemanau juo būti. Man pagailo vargšo idalgo Alonso Kichano, kurį aš gerbiu ir myliu, ir todėl pasiryžau padaryti galą jo vargams ir beprotybėms.

HERCOGAS. Hm... Jūsų pasielgimas kilnus, bakalaure, dėl jo, kaip aš matau, jūs netekote rankos. Na ką gi, tai teikia jums garbės. O vis dėlto gaila, kad baigėsi Kichano žygiai. Jie buvo gana įdomūs. Tas riteris ir jo ginklanešys bent pajuokindavo žmones.

SANSONAS. To nesigailėsime, jūsų šviesybe. Argi maža pasaulyje kitokių pramogų. Sakalų medžioklės, šokiai deglams šviečiant, puotos ir dvikovos... Kilmingiems žmonėms malonumų netrūksta. Kam didinti juokdarių skaičių, kam versti juokdariu žmogų, kuris to visai nenusipelnė.

HERCOGAS. Jūsų žodžiai, garbingasis bakalaure, dvelkia kažkokiais pamokymais, kurių klausyti aš nepratęs.

SANSONAS. Teapsaugo mane dangus nuo šito, hercoge! Aš nesu toks įžūlus, kad išdrįsčiau jus mokyti. Manykite, kad aš šiaip sau vienas samprotauju.

HERCOGAS. Tad žinote, bakalaure, taip samprotauti patogiausia yra savo namuose. Jei aš būčiau žinojęs jūsų atvykimo tikslą, nė į savo pilį nebūčiau įsileidęs.

SANSONAS. Tą aš numačiau ir todėl į pilį įėjau kaip linksmintojas, norėdamas tuo įsiteikti jūsų šviesybei.

HERCOGAS. Gana! Keliaukite sveikas!

SANSONAS nusigręžia ir nueina.

HERCOGAS. Ei, išleiskite iš pilies Baltojo mėnulio riterį. (*Trimitai*)

UŽDANGA

DEŠIMTASIS PAVEIKSLAS

Don Kichoto namų kiemas. Leidžiasi saulė. Kambariai ir kiemas tušti. Nuo kalnelio keliu ateina susikūprinęs, perrišta ranka, lazda pasiramščiuodamas Don Kichotas ir, vesdamas Rosinantą ir asilą, Sanča.

Ant Rosinanto – šarvai; atrodo, kad joja tuščiaaviduris riteris su nulaužta ietimi.

SANČA. Štai ir mūsų kaimas, senjore! O, mieloji tėviškė! Pažvelk į savo sūnų Sančą Pansą, priimk jį ištiestomis rankomis! Jis grįžta pas tave ne išgarsėjęs, bet daug ko matęs, nelaimių ir vargų patyręs. Jis viską išmėgino: pradėdant lazdų krušą ant savo vargšo bejėgio kūno ir pikta pajuoka žmonių, nesuprantančių, kas yra ginklanešys, baigiant gubernatorium! Ir štai gubernatorystė pranyko kaip dūmas, skausmai nurimo ir sūnus klajūnas vėl grįžta į tėviškės medžių paunksmę prie gimtojo židinio. (*Pririša Rosinantą ir asilą. DON KICHOTAS stovi nejudėdamas ir žiūri į tolį*) Dukterėčia! Senjora šeimininke! Aš nebijodamas šaukiu jus, nes žinau, kad jūs, senjora šeimininke, nebedraskysite manęs savo aštriaisiais nagais ir nebeplūssite savo įprastais keiksmiais, nuo kurių stingsta ir drąsiausia širdis. Mes grįžome visam laikui... šiandieną šeštadienis, ji bažnyčioje. Senjore Don Kichotai, kodėl jūs neinate į vidų? Kur jūs žiūrite, senjore?

DON KICHOTAS. Į saulę. Štai ji, dangaus akis, amžinasis visatos švyturys, kūrėja muzikos ir žmonių gydytoja! Tačiau diena jau eina vakarop ir nesulaikoma jėga ją traukia žemyn. Dar praeis truputį laiko ir ji visai pasislėps. Tada ateis tamsa. Bet ši tamsa neamžina, Sanča. Po kelių valandų kitame žemės krašte suspindės nauja šviesa ir vėl pakils į dangų iškilmių vežimas, į kurį negali žiūrėti

žmogus. Ir štai aš galvojau, Sanča, kai tas vežimas, kuriame aš važiuoju, nusileis žemyn, jis daugiau nebepakils. Kai baigsis mano diena, kitos jau nebebus, Sanča, nebebus... Liūdesys mane slegia, Sanča, nes aš jaučiu, kad ta vienintelė mano diena baigiasi.

SANČA. Senjore, negąsdinkite manęs. Žaizdos jums atsivėrė, o kai skauda kūną, skauda ir sielą. Jūs ligonis, senjore, jūs turite tuoj gulti į lovą. (*DON KICHOTAS įeina į kiemą, atsisėda ant suoloelio*) Einam, senjore, aš jus paguldysiu, jus pavalgydinsiu ir ramus miegas suteiks jums sveikatos.

DON KICHOTAS. Ne! Aš noriu pažiūrėti į medžius. Žiūrėk, lapai pagelto... taip, jau diena baigiasi, Sanča, tai aišku. Man baisu, kad savo gyvenimo saulėlydį aš sutinku visai tuščia siela ir tos tuštumos neturiu kuo užpildyti.

SANČA. Kokios tuštumos, senjore! Aš visai nesuprantu tų liūdny ir išmintingų dalykų, nors ir gerokai išgalandau savo protą, būdamas gubernatorium. Nejaugi tas prakeiktasis Baltojo mėnulio riteris, kad jį sukaptų pirmajame mūšyje kaip nunokusį arbūzą, sužalojo ne tik jūsų nuodėmingąjį kūną, bet ir nemirtingąją sielą?

DON KICHOTAS. Ak, Sanča, Sanča! Jo plienas mažai mane sužalojo. Ir jo smūgiai nesuluošino mano sielos. Blogiausia, kad jis išgydė mano sielą, o išgydęs visai išplėšė ją, bet kitos nejdėjo. Jis atėmė iš manęs brangiausią dovaną, kuria apdovanotas žmogus – atėmė laisvę. Pasaulyje daug blogybių, Sanča, bet nėra didesnės blogybės kaip nelaisvė! Jis sukaustė mane, Sanča... Žiūrėk... saulės jau tik pusė... žemė kyla vis aukščiau ir aukščiau ir praryja saulę. Žemė artėja prie belaisvio. Ji praris mane, Sanča.

SANČA. Ak, senjore, juo daugiau jūs kalbate, juo mažiau aš suprantu. Aš tik matau, kad jūs liūдите, bet nežinau, kaip jums padėti. Kaip man jus pralinksminti? Kur dingo anas riteris? Na gerai, jis nugalėjo jus, jūs daugiau nebekeliausite ir kardo nebepakelsite, bet atsiminkite, jūs norėjote, blogiausiu atveju, pasidaryti piemeniu. Ir aš mielai su jums eisiu, jei man dar pora asilaičių padovanosite, nes aš prie jūsų labai pripratau. Kodėl tylite, jūsų malonybe? Ak, štai pats likimas ateina man į pagalbą! Dabar aš pamatysiu, kaip užsidega ugnimi jūsų akys. Senjore, stokitės, jūsų svajonė prisiartina, ateina Dulsinėja iš Toboso.

Pro vartelius iš gatvės ateina ALDONSA LORENZO su pintine. Don Kichotą pamačiusi, išsigąsta.

ALDONSA. Ak, kokia nelaimė! Vėl jis, tas beprotis idalgas man pastoja kelią!

SANČA. Grožio princese ir didybės karaliene! Štai jūsų pavergtas riteris Don Kichotas iš La Mančos!

ALDONSA. Ir tu jau iš galvos išsikraustei, storuli Sanča Pansa! O gal tu nori pasijuokti iš manęs? Jei taip, tai palaikyk savo juokus kuriai kitai, o man duok kelią! Ir nedrįsk manęs vadinti Dulsinėja. Aš esu Aldonsa ir liksiu Aldonsa. Ir taip jau iš manęs visi juokiasi dėl tavo pono nelaimingojo don Alonso kaltės. Atiduok šitą pintinę šeimininkei ir man leisk išeiti!

SANČA. Neklausykite jos, senjore, ji vis dar užburta.

DON KICHOTAS. Aldonsa!

ALDONSA. Ko jums reikia, pone?

DON KICHOTAS. Jūs bijote manęs?

ALDONSA. Taip, bijau... Jūs, pone, taip keistai kalbate ir žmonių nepažįstate.

DON KICHOTAS. Aš jums pasakysiu, kas jūs tokia. Jūs – Aldonsa Lorenzo, mergina iš gretimojo kaimo. Jūs niekada nebuvote Dulsinėja iš Toboso, tik aš jus taip pavadinau, protui aptemus. Prašau už tai man atleisti. Dabar manęs nebijote?

ALDONSA. Ne, nebijau. Nejaugi mane pažinote?

DON KICHOTAS. Pažinau, Aldonsa... Keliukite ramiai savo keliu, niekas jūsų neskriaus. Sanča, praleisk ją. (*ALDONSA išbėga*)

SANČA. Na, senjore, dabar aš matau, kad tas Baltasis mėnulis iš tikrųjų viską apvertė jūsų galvoje. Tegu mane pakaria, bet ir man tas riteris visą kelią vaidenasi, ir kai mes artėjome prie kaimo, man pasirodė, kad jis iš tolo seka paskui mus.

DON KICHOTAS. Tau nepasivaideno, Sanča, taip ir buvo. Jis tikrai sekė paskui mus, nors jis ir ne riteris, ir niekad juo nėra buvęs. Taip, jis ne riteris, o vis dėlto geriausias riteris iš visų, kuriuos mums teko sutikti savo kelionėse. Bet jis – žiaurus riteris.

SANČA. Prisiekiu vaikais, šitos mįslės nesupras net išmintingiausias gubernatorius.

DON KICHOTAS. Einam į vidų. (*Eina į namą, SANČA neša šarvus. Kambarėje SANČA pastato juos į kampą, praskleidžia lovos užuolaidą*)

SANČA. Štai aš dabar matau, kad jūs iš tikrųjų sergate, pone. Gulkite nedelsdamas, o aš nubėgsiu pakviesti senjoro liceciato ir kirpėjom jie jums padės. Aš tuoj grįšiu, pone.

SANČA išbėga į kiemą, pasiima asilą ir išsiveda. Po kurio laiko į kiemą įeina ANTONIJA ir kelyje ant kalvos pasirodo Sansono figūra. Jis apsirašvavęs, eina lėtai, o ranka, kaip ir Don Kichoto, parišta.

ANTONIJA. Viešpatie, pasigailėk mūsų! Kas gi ten? Dėdė? Ne, tai ne jis. Ar tik ir man nepradėjo protas maišytis nuo visų tų nelaimių? Ar iš tikrųjų aš matau riterį, ar tik saulėlydžiai mane apgauna? Mėnulis spindi jam ant krūtinės, o ant jo šalmo mirga plunksnos. O gal mes visi pamišėliai, tik vienas dėdė sveiko proto? Nejaugi jo teisybė, kad keliaujančių riterių yra? Kas jūs toks?

SANSONAS. (*Įeidamas*) Antonija, tai aš. (*Nusiima šalną*)

ANTONIJA. Sansonas!

SANSONAS. Atsargiau, Antonija, man ranką skauda.

ANTONIJA. Jūs sužeistas, Sansonai? Kas jums?

SANSONAS. Ne, ne. (*Nusiima šarvus*) Į pragarą tą skydą su visu mėnuliu ir tą kardą!

ANTONIJA. Sansonai, jūs sakėte, grįšite tik tada... Kur dėdė? Ar jis nežuvo?

SANSONAS. (*Parodo į namą*) Jis namie. Aš ištesėjau savo žodį; Alonsas Kichano daugia niekad nebepaliks savo gimtojo židinio.

ANTONIJA. Namie? Namie? Jeigu taip, tai jūs tikras burtininkas! Ne veltui jūs – bakalauras! Kaip nepasidarys bakalauru pats protingiausias pasauly žmogus! Ak, ką aš kalbu... man pinasi mintys... Bet tai iš džiaugsmo, Sansonai! Kaip jūs tai padarėte? Sansonai! Sansonai! (*Bučiuoja Sansoną*)

SANSONAS. Kodėl jūs bučiuojate bailį ir apgaviką?

ANTONIJA. Nekalbėkit taip, Sansonai! Koks jūs piktas, už ką man keršijate? Aš tada buvau skausmo parblokšta, todėl ir išsprūdo šitie žodžiai. Na, ne, Sansonai, jūs – geriausias mūsų draugas, jūs – puikiausias ir kilniausias žmogus! *(Bučiuoja Sansoną ir nubėga į namą. Saulė jau nusileidusi, temsta)* Dėde, kur jūs?

DON KICHOTAS. *(Už užuolaidos)* Kas čia?

ANTONIJA. Tai aš, senjore Alonsai, aš, Antonija! *(Praskleidžia užuolaidą)*

DON KICHOTAS. Man kažkodėl trošku, Antonija..

ANTONIJA. Gulkite! Vėl gulkite!..

DON KICHOTAS. Ne, ne, man trošku... ir neramu... Aš geriau čia pasėdėsiu... Pakviesk ką nors, Antonija, pakviesk!

ANTONIJA. Dėde, čia yra bakalauras Sansonas, pakviesti jį?

DON KICHOTAS. Ak, jis atvyko? Aš jo laukiau. Kviesk jį čia, bet greičiau.

ANTONIJA. Sansonai! Sansonai!

SANSONAS. Aš čia, senjore Don Kichotai.

DON KICHOTAS. Kodėl jūs taip vadinat mane? Juk jūs puikiai žinote, kad aš ne Don Kichotas iš La Mančos, o Alonsas Kichano, žmonių pramintas geruoju, taip pat kaip ir jūs – ne Baltojo mėnulio riteris, o bakalauras Sansonas Karasko.

SANSONAS. Jūs viską žinote?

DON KICHOTAS. Taip, žinau. Tada dvikovej pro šalmą aš pažinau jūsų akis ir balsą, negailestingai paklusnumo reikalaujantį. Mano protas staiga išsivadavo iš tamsių šešėlių. Tai atsitiko tada, Sansonai, kai jūs stovėjote ties manim pilyje raudonoje deglų šviesoje dabar aš pažįstu jus, pažįstu viską.

SANSONAS. Atleiskite man, senjore Kichano, kad aš taip užpuoliau jus.

DON KICHOTAS. Ne, ne, aš jums dėkingas. Jūs savo smūgiais išvadavote mane iš beprotybės nelaisvės. Ir gaila, kad mano dėkingumas bus trumpas. Antonija, ar saulė nusileido? Štai ji!..

ANTONIJA. Senjore Alonsai, nurimkite! Čia nieko nėra.

DON KICHOTAS. Ne, ne, neguosk manęs, mano dukra, aš nebijau. Aš nujaučiau ją ir jau šiandien iš ryto jos laukiau. Ir štai ji atėjo manęs. Džiaugiuos, kad ji atėjo kai Sansonas išvarė visą būrį šmėklų, kurios mane kankino, protui užtemus, aš buvau nusigandęs, kad manyje liks tuštuma. Bet štai atėjo ji ir užpildė tuščius mano šarvus ir apgaubė mane sutemos.

SANSONAS. Vyno jam! Antonija, vyno!

DON KICHOTAS. Antonija! Tu tekėk už to, kuris nesižavėjo riterinėmis knygomis, bet kurio siela riteriška. Sansonai, jūs turite širdies damą ir ji iš tikrųjų gražesnė už Dulsinėją... Jūsų širdies valdovė gyva! Pašaukite šeiminkę... Ne, ne, Sančą, Sančą pašaukite! Sančą! *(Krenta)*

Per kiemą atbėga SANČA, įbėga į kambarį.

SANČA. Senjore bakalaurai... padėkite jam!

SANSONAS. Antonija, vyno jam! Sanča, šviesos!

SANČA. Senjore Kichanai! Nemirkite! Senjore Don Kichotai, ar girdite mane? Pažvelkite į mane, tai aš, Sanča. Mes liksime piemenimis, aš eisiu paskui jus. Kodėl jūs neatsakote?

ANTONIJA. (*Įbėga su žiburiu*) Kas daryti? Kas daryti?

SANČA. Jis man neatsako.

SANSONAS. Aš daugiau nieko negaliu padaryti. Jis miręs.

UŽDANGA